

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 28. november 2024
Sagsnummer: 2024-314

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed samlenotat for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024.

Jacob Jensen

/

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024

1. Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande
- *Politisk enighed*
KOM (2024) 506
Side 3
2. Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Middelhavet og Sortehavet for 2025
- *Politisk enighed*
KOM (2024) 408
Side 15
3. Opfølgning på formandskabets konklusioner om fremtidens fælles landbrugspolitik efter 2027
- *Udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 18
4. Fremtidige muligheder for bioøkonomien
- *Udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 24
5. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter, om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1255/97 og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1/2005
- *Fremskridtsrapport*
KOM (2023) 770
Side 27
6. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om produktion og markedsføring af forstligt formeringsmateriale, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/2031 og (EU) 2017/625 og om ophævelse af Rådets direktiv 1999/105/EF (Forordning om forstligt formeringsmateriale)
- *Fremskridtsrapport*

7. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale i Unionen og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/2031, (EU) nr. 2017/625 og (EU) nr. 2018/848, og om ophævelse af Rådets direktiv 66/401/EØF, 66/402/EØF, 68/193/EØF, 2002/53/EF, 2002/54/EF, 2002/55/EF, 2002/56/EF, 2002/57/EF, 2008/72/EF og 2008/90/EF (Forordning om planteforneringsmateriale)

- *Fremskridtsrapport*

KOM (2023) 414

Side 46

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 9.-10. december 2024

1. **Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande**

KOM (2024) 506

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. november 2024. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande uden for Østersøen (forslaget om fiskerimuligheder). Forslaget omfatter dels EU-bestande, dels bestande, der forvaltes i fællesskab med tredjelande og dels autonome bestande, som EU får adgang til. Formålet med forslaget er at fastsætte TAC¹ for 2025 og for visse bestande også for 2026 og fordele EU's rådighedsmængder til medlemsstaterne (kvoter) for fiskeriet. Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget tager højde for bestandssituationen for de berørte bestande. Regeringen finder som et generelt princip, at fiskerimulighederne bør fastsættes på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til den fælles fiskeripolitik samt forvaltningsplaner og -strategier. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på politisk enighed.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2024) 506 af den 31. oktober 2024 fremsendt forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande og ændring af forordning (EU) 2023/194 for så vidt angår dybhavsbestande. Forslaget er modtaget i en dansk sprogversion den 15. november 2024.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på politisk enighed.

Formål og indhold

Forslaget omfatter dels EU-fiskebestande, dels bestande, der forvaltes i fællesskab med tredjelande, og dels autonome bestande, som EU får adgang til at fiske. Formålet med forslaget er at fastsætte TAC for 2025 og for visse bestande også for 2026 samt at fordele EU's rådighedsmængder til medlemsstaterne på niveauer, der er i overensstemmelse med den fælles fiskeripolitiks overordnede målsætninger. For et stort antal bestande er der i forslaget endnu ikke angivet et forslag til TAC, da disse bestande enten indgår i forhandlinger med tredjelande, eller afventer videnskabelig rådgivning. Kommissionen har efterfølgende suppleret forslaget med opdateringer i form af non-parirer.

Forslaget bygger på den videnskabelige rådgivning om fiskerimulighederne udarbejdet af Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) under hensyntagen til principperne for TAC-fastsættelse, som

¹ TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder.

fremgår af Kommissionens meddelelse om status og retningslinjer for fiskerimulighederne for 2025 (Kommissionens politikerklæring – KOM (2024) 235).

Det fremgår af Kommissionens politikerklæring, at fiskebestandene i overensstemmelse med principperne i grundforordningen for EU's fælles fiskeripolitik (forordning 1380/2013) skal være forvaltet efter målsætningerne om maksimalt bæredygtigt udbytte. Hovedmålsætningen for Kommissionens forslag til fastsættelse af fiskerimulighederne for 2025 vil derfor være at fastholde eller nå maksimalt bæredygtigt udbytte (F_{MSY}^2).

Kommissionen vil foreslå at anvende enten MSY-værdien (maksimalt bæredygtigt udbytte) eller det MSY-interval, som ICES har angivet, forudsat at de flerårige planer åbner mulighed for denne fleksibilitet, når der foreligger MSY-rådgivning. Der er en flerårig plan for de demersale bestande i Nordsøen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2018/973) og for de demersale bestande i Vestlige Farvande (Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2019/472).

For bestande, hvor der ikke foreligger en fuld analytisk rådgivning, vil fiskerimuligheder blive foreslået på basis af den foreliggende videnskabelige rådgivning og uden at gå på kompromis med bevaringsbehovet for bestandene. Hvor der ikke foreligger videnskabelig rådgivning, vil Kommissionen anvende forsigtighedsprincippet på en systematisk, foruddefineret og gennemsigtig måde.

Der er indført landingsforpligtelse for alle fiskerier efter kvoterede arter i Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, de nordvestlige og de sydvestlige farvande. Det betyder, at fiskerimulighederne skal fastsættes under hensyntagen til, at de skal afspejle fangsterne i stedet for at afspejle landingerne, jf. grundforordningen for EU's fælles fiskeripolitik (forordning 1380/2013). Der er indført fleksibilitetsmekanismer, som kan indgå i forvaltningen af bestandene med henblik på at tilpasse fiskerimulighederne til en fuld landingsforpligtelse. Dette omfatter år-til-år-fleksibilitet og arts-fleksibilitet. Dertil kommer visse undtagelser fra landingsforpligtelsen gennem de minimis-undtagelser³ og undtagelser baseret på høj overlevelse. Kommissionen vil tage disse sidstnævnte mekanismer i betragtning ved fastsættelsen af TAC for de enkelte bestande.

For visse bestande har ICES rådgivet om, at der ikke bør være nogen fangster i hvert af årene 2025 og 2026. Hvis denne rådgivning følges, vil det under landingsforpligtelsen indebære, at det ikke vil være muligt at fortsætte andre fiskerier, hvor disse bestande indgår som en uundgåelig bifangst. I sådanne situationer vil Kommissionen, for at sikre balancen mellem hensynet til mulighederne for et fortsat fiskeri, herunder socioøkonomiske hensyn, og hensynet til opnåelse af god økologisk tilstand for bestandene, foreslå specifikke TAC'er til bifangster.

ICES' rådgivning for torsk i Kattegat er ligesom for 2020-24 ingen fangster. TAC for torsk i Kattegat har i en længere årrække været fastsat alene til bifangster. Kommissionen foreslår, at dette fortsat skal være tilfældet. Kommissionen lægger op til for 2025 og 2026 at foreslå at videreføre de supplerende foranstaltninger for beskyttelse af torsk i Kattegat, som blev indført for fiskeriet i 2020. De vedrører selektive redskaber eller projekt med fuldt dokumenteret fiskeri med kameramonitorering. Kommissionen foreslår en bifangstkvote på 72 tons (før fradrag for undtagelser fra landingsforpligtelsen) for hvert af årene 2025 og 2026 for torsk i Kattegat. Der henvises til størrelsen af mængden af fangster i 2023. Kommissionen lægger op til ikke at videreføre en bestemmelse fra 2024 om, at der kan afsættes en ekstra mængde torsk til fartøjer, der deltager i et projekt med elektronisk monitorering i Kattegat.

² Den fiskeridødelighed der indebærer, at man kan opnå maksimalt bæredygtigt udbytte.

³ Undtagelse for små fangster af visse arter.

For tunge i Skagerrak/Kattegat har ICES ud fra MSY-rådgivning i henhold til EU-forvaltningsplanen foreslået en TAC mellem 322 og 422 tons. Kommissionen foreslår en bifangstkvote på 200 tons (før fradrag for undtagelser fra landingsforpligtelsen) med henvisning til artikel 4, stk. 6, i den flerårige plan for Nordsøen således at det sikres, at der er mindre end 5 pct. sandsynlighed for, at bestandens gydebiomasse falder til et punkt under grænsereferencepunktet for bestandens gydebiomasse (B_{lim}). Forslaget inkluderer også en videreførelse af supplerende tiltag for torsk i Nordsøen og Skagerrak.

Aftaler med tredjelande

Forslaget implementerer de fiskeriaftaler, som EU indgår for 2025 med en række tredjelande for så vidt angår fiskerimuligheder, herunder Norge, Storbritannien og Grønland. Såfremt der indgås aftale om fiskerimuligheder med Island og Færøerne, vil disse fiskerimuligheder også blive indarbejdet. Forslaget fordeler desuden de kvoter, som vedtages blandt andet på årsmøder mv. i Kommissionen for Fiskeriet i det Nordøstlige Atlanterhav (NEAFC), Organisationen for Fiskeriet i det Nordvestlige Atlanterhav (NAFO), Den Internationale Kommission for Bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet (ICCAT), Den Inter-Amerikanske Kommission for Tropisk Tunfisk (IATTC) og Konventionen om bevarelse af de marine levende ressourcer i Antarktis (CCAMLR) m.fl. Endelig fordeles de kvoter, der aftales i kyststatsforhandlinger om makrel, atlanto-skandinavisk sild og blåhvilling.

EU-Norge-UK

De trilaterale konsultationer regulerer forvaltningen af seks fælles bestande i Nordsøen (torsk, kuller, mørksej, hvilling, rødspætte og sild), der tidligere var reguleret bilateralt mellem EU og Norge. Af de fælles forvaltede bestande er særligt torsk, rødspætte, mørksej og sild af betydning for Danmark.

EU-Norge

De bilaterale konsultationer mellem EU og Norge regulerer forvaltningen af syv fælles bestande i Skagerrak (torsk, kuller, hvilling, rødspætte, rejer, sild og brisling). EU og Norge fastsætter i fællesskab en samlet TAC for de respektive bestande, der fordeles til hver part efter en fast fordelingsnøgle. Af de fælles forvaltede bestande er særligt torsk, rødspætte, rejer og sild af betydning for Danmark. Rejebestanden forvaltes nu efter en årlig rådgivning med et forskudt kvote-år og indgår således ikke i efterårets konsultationer. I aftalen udveksler parterne også fiskerimuligheder for en række bestande i Nordsøen så som brisling, havtaske, kulmule, jomfruhummer og rejer, samt blåhvilling i alle farvande og arktisk torsk, rødfisk, arktisk sej og kuller i Norskehavet og Barentshavet, foruden kvoter i grønlandsk farvand. Ligeledes skal der aftales adgangen til at fiske i hinandens farvande.

EU-UK

De bilaterale konsultationer mellem EU og UK dækker forvaltningen af ca. 80 fælles bestande i Nordsøen, den Engelske Kanal og farvandene vest for de britiske øer. Fiskerisamarbejdet mellem EU og UK er baseret på Handels- og Samarbejdsaftalen, der fastlægger betingelser i forhold til målsætninger og timing for de årlige konsultationer, og fastlægger herudover en fordelingsnøgle for fiskerimulighederne for hver af de fælles bestande. Aftalen indeholder desuden ændring i fordelingen mellem de to parter for de bestande, hvor UK i perioden 2021-25 får overført yderligere kvotemængder (bilag 35 i Handels- og Samarbejdsaftalen). Der er i Handels- og Samarbejdsaftalen mellem EU og UK fastlagt fuld adgang til at fiske i hinandens farvande i 2025, hvorfor dette ikke skal indgå som et årligt aftale-element.

Af de fælles forvaltede bestande, der indgår i efterårets konsultationer for 2025, er særligt kulmule, havtaske samt en række fladfiskearter i Nordsøen af betydning for Danmark. Dertil kommer visse bestande af betydning for Danmark, hvor fiskerimulighederne skal fastlægges i løbet af året, da fiskeriåret ikke er overensstemmende med kalenderåret. Dette gælder tobis, brisling og sperling. Det skal dog bemærkes, at UK pr. 26. marts 2024 har indført en lukning for alt tobisfiskeri i engelsk farvand af Nordsøen og i

skotske farvande. Kommissionen har i henhold til Handels- og Samarbejdsaftalens artikel 738 gennemført konsultationer med UK om lukningen for tobisfiskeriet. Endvidere har Kommissionen den 25. oktober 2024 meddelt, at den vil anlægge voldgiftssag mod UK som følge af lukningen.

Handels- og Samarbejdsaftalen giver mulighed for direkte udveksling af fiskerimuligheder mellem den enkelte EU-medlemsstat og UK. Der er truffet beslutning om implementering af denne mulighed.

Rådet har i efteråret 2021 vedtaget et generelt mandat for de årlige konsultationer om fiskerimuligheder frem til 30. juni 2027 (Rådets afgørelse (EU) 2021/1875). Mandatet fastlægger de generelle principper for EU's holdning i konsultationerne, der følger af målsætningerne i den fælles fiskeripolitik.

ICES anvender ikke EU's forvaltningsplan i sin rådgivning for bestande, hvor der er andre parter (Norge og UK), som har andel af de pågældende bestande, idet planen er EU's tilgang til forvaltningen. ICES angiver dog fangstoptioner i rådgivningen ved en anvendelse af planen.

Fælles bestande

Oversigt over den biologiske rådgivning om de fælles bestande i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for 2025 og den danske kvoteandel. Den danske andel er angivet som dansk andel af EU 27-kvoten efter Brexit.

	ICES' rådgivning for 2025	TAC i 2024	Dansk andel af EU's kvote
Torsk i Nordsøen, Skagerrak, vest for Skotland og østlige engelske kanal (7d)	Rådgivning 15.511 tons for hele området. ICES har den 1. november 2024 offentliggjort en revideret rådgivning for 2025, da man er blevet opmærksom på fejl i den tidligere rådgivning. MSY-rådgivning. ICES rådgiver individuelt for den nordvestlige bestand (9.920 tons (-27 pct. i forhold til rådgivning for 2024), den østlige viking-bestand (3.343 tons (-36 pct.)) og den sydlige bestand (2.248 tons (-43 pct.)). Den estimerede gydebiomasse (SSB) er under Blim-niveau for den sydlige bestand, på MSY-niveau for den østlige viking-bestand og over MSY-niveau for den nordvestlige bestand. Fiskeridødeligheden (F) vurderes at være over grænseværdien F_{MSY} for alle tre bestande. Af hensyn til beskyttelsen af den sydlige bestand, reducerer ICES også rådgivningen for de to andre bestande, da bestandene blander sig en del af året.	24.900 tons i Nordsøen, 3.559 tons i Skagerrak og 1.450 tons i østlige engelske kanal. Supplerende tiltag er vedtaget i EU og i Danmark gennemført i en national torskeplan bl.a. med krav om tilstrækkeligt kvotegrundlag eller selektive redskaber.	39 pct. i Nordsøen og 83 pct. i Skagerrak
Kuller i Nordsøen, Skagerrak og vest for Skotland (6a)	Rådgivning 112.435 tons (-25 pct. i forhold til rådgivning for 2024). MSY-rådgivning. Gydebiomassen (SSB) har fluktueret meget gennem årene og vurderes at være langt over MSY-niveau. Fiskeridødeligheden (F) ligger under F_{MSY} .	101.421 tons i Nordsøen, 6.233 tons i Skagerrak og 11.301 tons i område 5b og 6a	33 pct. i Nordsøen og 84 pct. i Skagerrak
Mørksej i Nordsøen og Skagerrak / Kattegat og vest for Skotland (6)	Rådgivning 79.071 tons (+7 pct. i forhold til rådgivning for 2024). MSY-rådgivning. Gydebiomassen (SSB) vurderes at være over MSY-niveau. Fiskeridødeligheden (F) ligger over F_{MSY} .	66.876 tons i Nordsøen, og Skagerrak/Kattegat og 6.939 tons i område 6 mv.	10 pct. i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat
Kulmule i Nordsøen	Rådgivning 52.466 tons (-28 pct. i forhold til rådgivning for 2024) for den samlede nordlige bestand. MSY-rådgivning. Gydebiomassen (SSB) vurderes at være over MSY-niveau. Fiskeridødeligheden (F) ligger under F_{MSY} .	2.526 tons i Nordsøen	71 pct.

Kulmule i Skagerrak/Kattegat	Rådgivning 52.466 tons (-28 pct. i forhold til rådgivning for 2024) for den samlede nordlige bestand. MSY-rådgivning. Gydebiomassen (SSB) vurderes at være over MSY-niveau. Fiskeridødeligheden (F) ligger under F_{MSY} .	2.182 tons i Skagerrak/Kattegat	92 pct.
Hvilling i Nordsøen og østlige engelske kanal	Rådgivning 188.148 tons (+68 pct. i forhold til rådgivning for 2024). MSY-rådgivning. Gydebiomassen (SSB) vurderes at være over MSY-niveau. Fiskeridødeligheden (F) ligger under F_{MSY} .	76.697 tons i Nordsøen	28 pct.
Hvilling i Skagerrak / Kattegat	Rådgivning 455 tons for 2025 og 2026 (-30 pct. i forhold til rådgivning for 2023 og 2024). Databegrænset bestand. Forsigtighedstilgang.	676 tons	90 pct.
Rødspætte i Nordsøen og Skagerrak	Rådgivning 176.988 tons (+14 pct. i forhold til rådgivning for 2024). MSY-rådgivning. Gydebiomassen (SSB) vurderes at være over MSY-niveau. Fiskeridødeligheden (F) ligger under F_{MSY} .	136.413 tons i Nordsøen, 18.250 tons i Skagerrak	28 pct. i Nordsøen og 79 pct. i Skagerrak
Tunge i Nordsøen	Revideret rådgivning forventes offentliggjort 2. december 2024, idet ICES har konstateret fejl i oprindelig rådgivning.	3.675 tons	4 pct.
Lange i Nordsøen	Rådgivning 13.317 tons (-12 pct. i forhold til rådgivning for 2022 og 2023). Rådgivning gælder for både 2024 og 2025. MSY-rådgivning. ICES' rådgivning dækker en række områder.	2.266 tons i Nordsøen	43 pct.
Lange i Skagerrak/ Kattegat	Rådgivning 13.317 tons (-12 pct. i forhold til rådgivning for 2022 og 2023). Rådgivning gælder for både 2024 og 2025. MSY-tilgang. ICES' rådgivning dækker en række områder.	144 tons	60 pct.
Jomfruhummer i EU-farvande i Nordsøen	Ingen samlet rådgivning for hele Nordsøen. ICES vurderer bestanden og fiskeritrykket for jomfruhummer i Nordsøen for en række separate delområder i EU-farvande. TAC fastsættes dog for hele området samlet. ICES rådgiver efter MSY-tilgangen/forsigtighedsprincippet.	21.184 tons	39 pct.
Sild i Nordsøen (NSAS)	Rådgivning 410.707 tons (-23 pct. i forhold til rådgivning for 2024). Heraf bifangst: 9.217 tons (-1 pct. i forhold til rådgivning for 2024). MSY-rådgivning. Gydebiomassen (SSB) vurderes at være over MSY-niveau. Fiskeridødeligheden (F) ligger under F_{MSY} .	510.323 tons (konsum), 7.716 tons (bifangst)	Variabel andel af konsumkvoten og 98 pct. af bifangstkvoten
Sild i Skagerrak / Kattegat	Rådgivning på 0 tons for Østersøbestanden (samme rådgivning som for 2024) og 410.707 tons for Nordsøbestanden (-23 pct. i forhold til rådgivning for 2024). MSY-rådgivning. ICES rådgiver separat for Nordsøbestanden (NSAS) og Østersøbestanden (WBSS) (MSY-rådgivning), men der er en blanding af bestandene i Skagerrak/Kattegat.	29.735 tons (konsum), 6.659 tons (bifangst) (Kun 969 tons sild må tages i Skagerrak/Kattegat.)	48 pct. af konsumkvoten og 85 pct. af bifangstkvoten
Hestemakrel i Nordsøen og Kanalen	Rådgivning ingen fangst (-100 pct. i forhold til rådgivning for 2024) MSY-rådgivning. Gydebiomasse (SSB) under Blim og fiskeridødelighed (F) over F_{MSY} .	9.730 tons	54 pct.
Hestemakrel i de vestlige områder	Rådgivning 75.545 tons (+100 pct. i forhold til rådgivning for 2024) MSY-tilgang. Gydebiomasse (SSB) over Blim. Fiskeridødelighed (F) omkring F_{MSY} . ICES rådgiver at fangst af Nordsøbestanden, som indgår i fiskeriet i Kanalen, bør begrænses, da denne har en rådgivning om ingen fangst.	13.250 tons (Kun til bifangster)	11 pct.
Havgalt i det nordøstlige Atlanterhav	Rådgivning 38.295 tons (+40 pct. i forhold til rådgivningen for 2024). Gydebiomasse (SSB) over B_{MSY} og fiskeridødelighed (F) omkring F_{MSY} . MSY-tilgang.	27.349 tons	26 pct.

Makrel

På baggrund af rådgivningen fra ICES, er kyststaterne EU, Norge, UK, Island, Grønland og Færøerne blevet enige om en TAC for makrel i Nordøstatlanterhavet på 576.958 tons for 2025, svarende til en reduktion på 22 pct. i forhold til TAC'en for 2024. Såfremt det ikke lykkes kyststaterne at blive enige om en aftale om en ny fordeling af bestanden, vil hver part unilateralt fastsætte sin kvote for 2025.

Blåhvilling

På baggrund af rådgivningen fra ICES i henhold til MSY-princippet, er kyststaterne EU, Norge, Island, Færøerne og UK blevet enige om en TAC på 1.447.054 tons for 2025. Rådgivningen fra ICES svarer til en reduktion på 5,4 pct. i forhold til TAC'en for 2024. Såfremt det ikke lykkes kyststaterne at blive enige om en aftale om en ny fordeling af bestanden, vil hver part unilateralt fastsætte sin kvote for 2025.

Atlanto-skandinavisk sild

På baggrund af rådgivningen fra ICES, er kyststaterne Norge, Island, Færøerne, Rusland og UK blevet enige om en TAC på 401.794 tons for 2025 baseret på forvaltningsstrategien, svarende til en stigning på 3 pct. i forhold til TAC'en for 2024. Såfremt det ikke lykkes kyststaterne at blive enige om en aftale om en ny fordeling af bestanden, vil hver part unilateralt fastsætte sin kvote for 2025. EU har i 2023 anmodet om kyststatsstatus for atlanto-skandinavisk sild, med henvisning til forekomst af atlanto-skandinavisk sild i EU-farvand og FN's havretskonventions bestemmelser herom.

EU-bestande

Oversigt over den biologiske rådgivning og Kommissionens forslag om TAC for EU's autonome bestande i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for 2025 samt TAC i 2024 og den danske kvoteandel:

Art	ICES' rådgivning for 2025	EU-TAC i 2024 i tons	Kommissionens forslag til EU-TAC i 2025 i tons	Dansk andel af EU's kvote
Torsk i Kattegat	Rådgivning 0 (samme rådgivning som for 2024). Databegrænset bestand. Rådgivningen anvender ICES' metoder for databegrænsede bestande og bygger på trends i gydebiomassen, der viser et fald i bestanden og en lille rekruttering i de senere år. Der rådgives ud fra forsigtighedsprincippet.	87 tons (bifangst) Herudover mulighed for 30 pct. ekstra til fartøjer, der deltager i projekt med elektronisk monitorering.	72 tons (bifangst for 2025 og 2026)*	62 pct.
Tunge i Skagerrak/Kattegat/Østersøen	MSY-rådgivning i henhold til EU-forvaltningsplanen med en intervalrådgivning mellem 322 og 429 tons (-2 pct. i forhold til rådgivning for 2024). Gydebiomassen (SSB) vurderes at være under MSY-niveau. Fiskeridødeligheden (F) ligger under F_{MSY} .	327 tons	200 tons (bifangst)*	84 pct.
Jomfruhummer i Skagerrak/Kattegat	Rådgivning 10.909 tons (-8 pct. i forhold til rådgivning for 2024). MSY-rådgivning. Fiskeridødelighed angives som fangst-rater. Fangstrate under F_{MSY} . ICES giver en landingsrådgivning, der tager højde for undtagelsen fra landingsforpligtelsen begrundet i høj overlevelse i intervallet mellem 7.732 og 10.909 tons.	7.842 tons	7.732 tons*	73 pct.
Rødspætte i Kattegat, Sundet og Bælthavet	Rådgivning 20.062 tons (+16 pct. i forhold til rådgivning for 2024). MSY-rådgivning. Gydebiomassen (SSB) vurderes at være langt over MSY-niveau. Fiskeridødeligheden (F) ligger	1.255 tons i Kattegat	2.349 tons*	89 pct.

	under F _{MSY} . Inkluderer en andel i Sundet og Bælterne (område 22-23).			
Skolæst i Skagerak/Kattegat og Østersøen	<u>Rådgivning o. Rådgivningen gælder for 2025 og 2026 (Samme rådgivning som for 2023 og 2024).</u> Der rådgives efter forsigtighedsprincippet.	2 tons	0,9 tons	95 pct.

*Der er endnu ikke foretaget eventuelle fradrag som følge af fangster under undtagelser fra landingsforpligtelsen.

Kommissionen foreslår herudover – som i tidligere år – et forbud mod fiskeri efter visse sårbare arter. Disse arter må, når de fanges utilsigtet, ikke skades og skal straks genudsættes. Dette gælder blandt andet en række haj- og rokkearter.

Andre bestemmelser

År-til-år fleksibilitet

Forslaget indeholder endvidere regler for år-til-år fleksibilitet. Det fremgår heraf, at de hidtidige regler om år-til-år fleksibilitet jf. rådsforordning (EF) 847/96 kun anvendes, når medlemsstaterne ikke anvender den mulighed for år-til-år fleksibilitet, som fremgår af grundforordningen. Grundforordningens bestemmelser om år-til-år fleksibilitet kan anvendes for bestande omfattet af landingsforpligtelsen.

Ni pct. artsfleksibilitet

Af grundforordningens artikel 15, stk. 8, fremgår, at fangster af arter, der er underlagt landingsforpligtelsen, og som fanges ud over de tilladte kvoter for disse arter, eller hvor medlemslande ikke har kvoter, kan afskrives på kvoterne for målarter, forudsat at de ikke overstiger kvoten for målarter med mere end ni pct. Dette forudsætter dog, at ikke-målarterne er inden for sikre biologiske grænser. Kommissionen har i forslaget – som i 2021 – anført, for hvilke bestande denne bestemmelse kan finde anvendelse.

Fodnoter

Den hidtidige bestemmelse om mulighed for afskrivning af tilhørende bifangster på hovedarten i visse pelagiske fiskerier og industrifiskerier fastholdes i forslaget som i 2024. Det anføres fortsat i forslaget, at bifangster, som fratrækkes kvoten i henhold til fodnoten, og bifangster af arter, der fratrækkes kvoten i henhold til ovenfor anførte ni pct. artsfleksibilitet, tilsammen ikke må overstige ni pct. af kvoten.

Europæisk ål

ICES har den 1. november 2024 offentliggjort sin rådgivning for ål for 2025. Rådgivningen er den samme som for 2024. ICES rådgiver således om, at der ikke bør være fangster af ål, og at alle ikke-fiskerirelaterede menneskeskabte dødeligheder for ålen bør reduceres til 0. Kommissionen foreslår at videreføre dette års foranstaltninger i 2025, herunder også at videreføre forbuddet mod rekreativt fiskeri efter ål.

Havbars i det nordøstlige Atlanterhav

Foranstaltninger for havbars indgår i forhandlingerne med UK. Kommissionen har foreløbigt foreslået at videreføre de foranstaltninger for havbars, der gælder for 2024, herunder regler for rekreativt fiskeri efter denne bestand i flere havområder, blandt andet i Nordsøen syd for Hanstholm (område 4b). For det rekreative fiskeri foreslås der således en fangstbegrænsning for havbars på to fisk pr. dag i januar og fra 1. april til 31. december 2025 og kun fangst og genudsætning (catch and release) uden for dette tidsrum i 2025. Det er ligeledes fortsat forbudt at fange havbars med faststående rekreative redskaber og beholde disse. Mindstemålet på 42 cm videreføres.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget har ikke konsekvenser for EU's budget.

Fastsættelse af fiskerimuligheder har erhvervsøkonomiske konsekvenser. Der er både stigende og fallende TAC'er af relevans for dansk fiskeri i forslaget. Forslaget i sin oprindelige form indeholder som nævnt meget få konkrete forslag til TAC for 2025 for bestande af interesse for Danmark. En stor del af TAC for disse bestande fastsættes som nævnt i forhandlinger med tredjelande. De vigtigste og mest økonomisk betydende bestande for dansk fiskeri er således afhængige af forhandlinger med tredjelande. Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil derudover også afhænge af blandt andet udviklingen i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof og af fiskerimønstre. Fiskerimulighedernes størrelse har selvsagt også afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Der har været forudset visse erhvervsøkonomiske konsekvenser i de demersale fiskerier ved indførelsen af supplerende tiltag for beskyttelsen af torsken i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat i de seneste år. Afhængigt af i hvilket omfang disse tiltag videreføres for 2025, forventes der fortsat at kunne være sådanne erhvervsøkonomiske konsekvenser. Tilsvarende har der været forudsat visse statsfinansielle konsekvenser gennem øgede kontrolfunktioner. Kontrolomkostningerne holdes inden for egen ramme.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter, som følger af EU-retsakter, afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

I forhold til erhvervsøkonomiske konsekvenser er det generelt vigtigt, at der snarest muligt aftales adgang til norske farvande fra årets begyndelse.

Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget tager højde for bestandssituationen for de berørte bestande.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri) og § 7-udvalget (rekreativt fiskeri, ferskvandsfiskeri og fiskepleje).

Danmarks Fiskeriforening PO (DFPO) understreger vigtigheden af, at kvoterne er på plads rettidigt inden årsskiftet. Det bemærkes, at mange konkrete tal endnu mangler i forslaget. For de bilaterale konsultationer mellem EU og Norge ser DFPO stadig udestående.

DFPO lægger generelt vægt på, at fastlæggelse af fiskerimuligheder skal medvirke til at sikre et bæredygtigt fiskerierhverv. DFPO kan ikke genkende, at Kommissionens forslag vil have "en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark, da forslaget tager højde for bestandssituationen i de berørte bestande". Dels fordi man med dette udsagn forudsætter eksistensen af et uspecificeret beskyttelsesniveau, og dels fordi det ligger underforstået i udsagnet, at alle arter har behov for øget beskyttelse, hvilket langt fra er i overensstemmelse med de biologiske forhold.

DFPO finder, at Kommissionens nye tilgang til problematikken omkring artikel 4, stk. 6, i forvaltningsplanen er problematisk. Den har ifølge DFPO resulteret i en uheldig praksis med at reducere erhvervets muligheder for at fiske bæredygtigt på de ressourcer der er store, blot for at beskytte dem der er små – også selv om den biologiske rådgivning og Kommissionens egne forvaltningsplaner tilsiger noget andet. DFPO mener, at der bør lægges maksimalt pres på Kommissionen for at ændre bestemmelsen.

DFPO efterspørger, at et forslag fra Kommissionen om fiskerimuligheder, også ledsages af en socioøkonomisk analyse, der sigter imod at give det fulde billede, inklusiv en vurdering af de økonomiske konsekvenser for fiskeriet. DFPO finder, at omkostningerne for erhvervet siden 2022 har svinget meget, hvorfor det er særligt vigtigt at skabe stabile rammevilkår på de parametre, som man fra myndighedernes side, kan styre. Her tænkes ikke mindst på fastsættelsen af fiskerimuligheder.

DFPO bemærker, at fiskeriet efter én art har potentielt indflydelse på udviklingen af andre arter. DFPO er stor tilhænger af, at fiskeriforvaltningen tager højde for alle de usikkerheder, der altid vil være forbundet med en ressource, hvis udvikling er styret af en lang række forskellige faktorer. Imidlertid skal man også undgå at underudnytte vigtige ressourcer i forsøget på at give bedre betingelser for en enkelt bestand. Man skal huske, at fiskebestande ifølge DFPO kun meget sjældent er truet på deres eksistens, og hvis det måtte være tilfældet, så skyldes det ikke fiskeri alene.

DFPO ønsker en uændret kvote for torsk i Kattegat i forhold til 2024. DFPO deler ICES' vurdering af, at de torsk, der i dag fanges i farvandet sandsynligvis er enten af Nordsø (Viking) oprindelse, eller stammer fra den bestand, der har sin hovedudbredelse i den vestlige Østersø. Der henvises til, at en reduktion af bifangstknoten ikke vil reducere fangsten af torsk, men kun give problemer for de fiskere, som i dag døjer med strenge begrænsninger i deres aktivitet på grund af landingspligt for torsk. DFPO ønsker en løsning, som sikrer, at indtrækkende ungtorsk fra Skagerrak ikke kommer til at udgøre en hindring for fiskeriet. Dette kunne ifølge DFPO for eksempel ske ved, at torsk fanget nord for 56°30' afskrives på kvoten for Skagerrak, frem for at blive trukket på kvoten i Kattegat.

Generelt mener DFPO, at Kommissionens forslag til fastsættelse af kvoter i Kattegat er alt for domineret af ideen om at torsk i farvandet skal beskyttes for enhver pris. DFPO kan således ikke på nogen måde anerkende, at den tilgang til kvotefastsættelse som Kommissionen foreslår for DFPO finder ligeledes, at det giver god mening at fastsætte denne bifangstkvote for torsk for en toårig periode evt. med en mulighed for revision. Resultater fra kameraforsøg dokumenter således, at fangsten af torsk er omkring et kilo i gennemsnit per slæb. DFPO har svært at forestille sig, hvordan erhvervet skal kunne reducere denne mængde medmindre, at man indfører et totalt stop for alt fiskeri, hvilket er det man angiveligt forsøger at undgå ved at sætte en kvote for bifangst. Endelig finder DFPO forslaget om at reducere kvoten yderligere med en mængde, der svarer til torsk, som udsmides efter undtagelser fra reglen om landingspligtelse, mærkværdigt. Der mangler ifølge DFPO relevante data, og mængden vurderes ubetydelig i Kattegat.

For torsk i Nordsøen mm. hvor der blev fremlagt ny biologisk rådgivning i efteråret 2024, har DFPO, sammen med erhvervsinteresser i Northern Fishing Alliance, fremsat en ny anbefaling, som vil give en reduktion i kvoten for torsk i Nordsøen og Skagerrak på 15 procent.

For rødspætte i henholdsvis Nordsøen og Skagerrak ønsker DFPO en uændret kvote. DFPO bemærker, at erhvervet ikke kan genkende den positive bestandsudvikling, som den fremgår i ICES rådgivningen. Tilsvarende gælder for den positive bestandsudvikling, som fremgår i ICES rådgivningen for rødspætte i Kattegat. For denne bestand foreslår DFPO at følge den biologiske anbefaling og sætte kvoten til 5.286 tons.

Med hensyn til tunge i Skagerrak/Kattegat anfører DFPO, at Kommissionens forslag til kvotefastsættelse er helt ude af trit med normal praksis. ICES har rådgivet, at en fangst på op til 429 tons er i overensstemmelse med princippet om MSY, såvel som med EU's forvaltningsplan. TAC skal derfor ifølge DFPO fastsættes til denne mængde. DFPO mener, at det grænser til det absurde at halvere en kvote på en bestand der vokser. Dette gælder også selv om reduktionen foretages for at "fremtvinge" en vækst i bestanden. DFPO mener ligeledes, at fodnoten som forbyder direkte fiskeri skal fjernes.

For jomfruhummer i Skagerrak/Kattegat er DFPO indstillet på at kvoten sættes i overensstemmelse med ICES anbefaling efter Fmsy til 10.909 tons. For jomfruhummer i Nordsøen er der behov for at diskutere situationen nærmere, idet den seneste rådgivning ifølge DFPO giver anledning til bekymring på længere sigt. I forhold til sild i Nordsøen foreslår DFPO at følge den videnskabelige rådgivning både for så vidt angår konsum og bifangst. For sild i Skagerrak/Kattegat ønsker DFPO uændrede kvoter for henholdsvis konsum og bifangst. DFPO anfører med hensyn til sild, at man håber, at der kan opnås enighed med UK og Norge om en fælles forvaltning, men hvis dette ikke er tilfældet, anbefales en fortsættelse af den pragmatiske tilgang, der har været brugt de seneste år.

For ål kan DFPO slet ikke genkende den videnskabelige rådgivning. Fiskeriet efter ål i danske farvande har ifølge DFPO gennem snart flere år vist tydelige positive tendenser, og DFPO er overbevist om, at et ålefiskeri på det niveau, der har været i de seneste år, sagtens kan gennemføres uden risiko for bestanden. DFPO finder, at sidste års løsning for ål ikke var tilfredsstillende. DFPO kan ikke på nogen måde anerkende Kommissionens tilgang til reguleringen af ålefiskeriet i saltvand. Den allerede vedtagne regulering vil effektivt forhindre et fiskeri på bestanden. Det bør anerkendes, at erhvervsmæssigt fiskeri med bundgarn ikke længere er muligt, og at dette bæredygtige og kulturhistorisk vigtige fiskeri ikke længere er kulturhistorisk, men udelukkende historisk. Derfor skal der også findes en måde at holde de berørte bundgarnsfiskere skadesløse. DFPO mener, at idet det er regulering fra Kommissionen, der forhindrer fiskerne i at drive deres erhverv, så er det også EU-Kommissionen, der skal finde midlerne. Imidlertid bør danske myndigheder hjælpe til, hvis ikke Kommissionen ønsker at stå til ansvar for deres overdrevne beskyttelse af en bestand som gennem snart flere år har vist forbedrede fangstrater. DFPO mener ikke, at reguleringen er afstemt med de faktiske forhold i naturen.

Endeligt finder DFPO det vigtigt med år-til-år fleksibilitet og andre lignende fleksibiliteter af hensyn til landingsforpligtelsen.

Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) bemærker, at mange tal fortsat udestår i forslaget. Ift. konsultationerne med særligt Norge er der en forhåbning om, at der er nogle løsninger på vej i de ellers svære forhandlinger, men man er på ingen måde i mål endnu. DPPO bemærker dog en særlig udfordring i konsultationerne om atlanto-skandinavisk sild, hvor Norge har varslet en betydelig reduceret adgang for EU's fiskere. Farvandsadgangen blev oprindeligt betalt med kvoteafgivelse, og det er forventningen, at kvoten i givet fald sættes på tidligere niveauet for Norge.

Marine Ingredients Denmark (MID) finder det særligt vigtigt, at der snarest muligt indgås en fordelingsaftale på Nordatlantiske bestande, idet man risikerer at miste certificering, hvilket vil have store økonomiske konsekvenser.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK-PO) er skuffet over Kommissionens udkast til kvoteforslag for søtunge (*Solea solea*) i områderne 3a og 22-24 for 2025, hvor der lægges op til en kraftig reduktion af kvoten til 200 tons samt yderligere restriktioner ved at begrænse landinger til kun bifangst. Dette er ude af proportioner og harmonerer slet ikke med ICES' rådgivning, som anbefaler et markant højere

kvoteniveau, der tillader rigelig vækst i bestanden. Betingelsen om, at søtunger kun må landes som bifangst med henvisning til Nordsøplanens art. 4, stk. 6, er ifølge FSK-PO desuden uhørt, da godt halvdelen af kvoten fanges i kystfiskeriet, hvor man anvender passive redskaber. Ud over, at FSK-PO ikke mener, at der skal være krav om, at landinger kun må ske som bifangst, kunne man passende finde inspiration i undtagelsen fra bifangstkrav til det passive fiskeri, som netop blev besluttet på oktober-rådsmødet om sild fra den vestlige Østersø.

Kystfiskerne i de indre danske farvande har i løbet af en meget kort periode mistet mange af deres højværdiarter (f.eks. torsk og ål), hvilket har gjort søtunge til en væsentlig fangst med stor økonomisk betydning. Når fiskeriet desuden kan foregå på et bæredygtigt niveau i henhold til ICES' rådgivning, virker det utilgiveligt hårdt at lukke fiskeriet for kystfiskerne på en uretfærdig baggrund.

For ål fastholder FSK-PO, at fiskerimulighederne er et anliggende for medlemslandene og skal følge EU's ålereguleringsplan fra 2007. Forvaltningen af ål hører ikke hjemme i de årlige TAC/kvoteforhandlinger, hvor det danske saltvandsfiskeri rammes forholdsmæssigt hårdt og samtidig ikke adresserer de væsentlige presfaktorer for ålens langsigtede bestandsforbedringer. Såfremt en lukkeperiode ikke kan undgås, opfordrer FSK-PO igen til at kræve, at EHFAF-regelsættet tilpasses, således at rammerne for ophugning også kan gælde for ålefiskere (hvilket ikke er tilfældet med de nuværende regler, der er målrettet fartøjer og ikke redskaber, som er ålefiskernes primære kapital). En oplægning vil give mulighed for, at de danske ålefiskere, som ikke længere har et lønsomt fiskeri på grund af unfair regler uden for 'level playing field', kan forlade fiskeriet med værdighed og uden store økonomiske tab.

Verdensnaturfonden (WWF) støtter, at kvoterne fastsættes efter den videnskabelige rådgivning og finder det desuden vigtigt, at der for bestande, hvor der ikke foreligger videnskabelig rådgivning, anvendes et forsigtighedsprincip.

Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) støtter, at kvoten for havbars fastholdes på to fisk per dag, og at der kan dyrkes "catch and release" i de måneder, hvor hjemtag er forbudt. DSF finder det dog både besynderligt og meget lidt bæredygtigt, at denne regulering kun gælder i Nordsøen syd for Hanstholm, ligesom mindstemålet på 42 cm ikke er gældende i alle danske farvande. Mindstemålet gælder kun i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat, men ikke i den nordlige del af Østersøen, hvor der ellers i nogle områder fanges pænt med havbars. Det gælder blandt andet i Lillebælt-området. Det bemærkes, at det er den samme bestand af havbars, der fiskes på – uanset om de fanges i Nordsøen eller i Østersøen. DSF noterer sig desuden med tilfredshed, at Kommissionen atter anerkender, at gennudsætning er et vigtigt værktøj i forhold til en bæredygtig forvaltning af en presset fiskebestand.

Dansk Amatørfiskerforening (DAFF) påpeger, at EU's ålehandlingsplan fra 2007 virker præcis som forventet, herunder den manglende virkning fra de medlemsstater, som ikke har implementeret ålehandlingsplanen helt eller delvist. Dette er dokumenteret både af international forskning og af dansk forskning. Ifølge DAFF vil det bedste, hurtigste og mest nødvendige tiltag fra Kommissionen derfor være at få de medlemsstater, der endnu ikke har implementeret ålehandlingsplanen fuldt ud til at handle hurtigst muligt. Dette fremgår også af Kommissionens evaluering af ålehandlingsplanen i 2019.

DAFF bemærker videre, at ålehandlingsplanen virker, også underbygges af, at der rapporteres om væsentligt bedre ålefangster de seneste år såvel i det rekreative fiskeri som i erhvervet. Denne tendens er fortsat i 2022 og endnu tydeligere i 2023 og 2024. Dette underbygges yderligere af den netop offentliggjorte nøglefiskerrapport og efterfølgende nøglefiskeridata. Ifølge DAFF er det vigtigt, at man følger den linje som Kommissionens evaluering tilsiger fremfor at forvente noget "quick fix". Et sådant er ikke mu-

ligt, da ålen har en generations cyklus omkring 15 år hvilket ligeledes fremhæves i evalueringens konklusion. DAFF finder, at der er tale om et misbrug af kvoteordningen til at indføre rent politisk motiverede tiltag for en art, der i øvrigt ikke er omfattet af TAC-kvotestystemet.

Ifølge DAFF vil det være ødelæggende for den fremtidige tiltro til – og implementering af – EU's regulering af fiskeriet, såfremt de aktører, som har efterlevet ålehandlingsplanen straffes for dette med yderligere restriktioner. Fra det rekreative fiskeri lægges mange tusinde timers frivilligt arbejde i ophjælpning af ålebestanden dels ved monitorering – nøglefiskere – og dels ved assistance til udsætning. DAFF finder det vigtigt, at der opretholdes såvel et erhvervsmæssigt som et rekreativt ålefiskeri for at opretholde interessen for den europæiske ål og bestandens bevarelse og genoprettelse.

DAFF henviser til, at ålefiskeriet i Danmark og øvrige østersølande er levende kulturarv. Den levende kulturarv er beskyttet af UNESCOs 2003-konvention til sikring af immateriel kulturarv. Ålefiskeriet er grundstenen i fritidsfiskeriet. Fortsat lukning af det rekreative ålefiskeri vil i vidt omfang lukke fritidsfiskeriet. Dette vil få store konsekvenser for livet i de mange småhavne og fiskerlejer som i dag alene anvendes af fritidsfiskere.

DAFF påpeger, at forslaget om forlængede lukkeperioder er målrettet alene de medlemsstater, hvor ålefiskeriet foregår i saltvand (EU farvande), men vil ikke begrænse ålefangsterne i de medlemsstater, hvor ålefiskeriet foregår i ferskvand, inddæmmede områder og flodmundinger. Forslaget rammer således netop de lande som har implementeret ålehandlingsplanen. DAFF noterer sig, at Kommissionens forslag ikke er ledsaget af nogen faglig begrundelse. DAFF finder derfor, at forslaget ikke bør gennemføres, men at regulering af ålefiskeriet overlades til medlemslandene inden for åleforordningens rammer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Sagen blev drøftet på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024. Flere medlemsstater havde fokus på udfordringer med de foreslåede bifangstkvoter i sammenhæng med socioøkonomiske konsekvenser, EU's adgang til fiskeri efter atlanto-skandinavisk sild i norsk farvand og beskyttelsesforanstaltninger for ål. En række medlemsstater havde endvidere fokus på fastlæggelsen af en fordelingsnøgle for torsk i Det Nordvestlige Atlanterhav (NAFO-området).

Det forventes, at et samlet kompromisforslag kan vedtages med et kvalificeret flertal i Rådet.

Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt hensigten om at sikre et bæredygtigt fiskeri. Regeringen finder som et generelt princip, at fiskerimulighederne bør fastsættes på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til den fælles fiskeripolitik samt forvaltningsplaner og -strategier.

Det er efter regeringens opfattelse meget vigtigt, at de trilaterale konsultationer mellem EU, Norge og UK samt de bilaterale konsultationer mellem henholdsvis EU og Norge samt EU og UK om fiskerimulighederne i 2025 afsluttes rettidigt i 2024, så der er klarhed om kvoterne fra årets start, og fiskeriet i norsk farvand kan påbegyndes fra årets start i 2025. Regeringen finder i den sammenhæng, at det er vigtigt, at aftalerne bliver afbalancerede, herunder at reel adgang til britisk farvand opretholdes. Hvis alle aftaler ikke er på plads rettidigt, kan regeringen støtte, at EU fastsætter foreløbige fiskerimuligheder.

Regeringen finder det desuden meget vigtigt, at relativ stabilitet fastholdes ved den interne fordeling af fiskerimulighederne i EU.

Regeringen støtter, at TAC for torsk i Kattegat fortsat fastsættes som en bifangstkvote på et niveau, som indebærer, at der fortsat kan finde fiskeri sted i Kattegat efter andre arter. Regeringen finder, at det er vigtigt, at der fortsat arbejdes for at genopbygge bestanden med supplerende foranstaltninger med krav om redskaber med høj torskeselektivitet eller deltagelse i projekt med elektronisk monitorering i Kattegat. Med henblik på at understøtte projekter med elektronisk monitorering arbejder regeringen for, at der i lighed med 2024 fastsættes en supplerende, begrænset mængde til torskebifangster, som alene kan anvendes af fartøjer, der er omfattet af et projekt med elektronisk monitorering med kamera.

Regeringen finder, at det er vigtigt, at der for torsk i Nordsøen og Skagerrak ved fastsættelsen af fiskerimuligheder tages hensyn til bestandssituationen for delbestandene.

Regeringen støtter generelt, at supplerende tiltag er målrettede og afbalancerede og tager højde for bestandssituationen.

Regeringen støtter ambitiøse EU-foranstaltninger for ål i lyset af bestandssituationen. Da der er tale om én europæisk ålebestand, finder regeringen, at foranstaltninger skal knytte sig til alle ålens livsstadier, alle habitatområder og alle de faktorer, som påvirker ålebestanden. Det er de samlede tiltag på EU-niveau, der har betydning for genopretningen. Regeringen finder i den sammenhæng, at foranstaltninger til forbedring af ålebestanden bør ske ved revision af EU's åleforordning om genopretning af bestanden af europæisk ål.

Regeringen finder det generelt vigtigt, at der i øvrigt findes praktiske løsninger til håndteringen af særlige udfordringer i lyset af landingsforpligtelsen. Det gælder særligt i forhold til, at der for bestande med bifangstkvoter fastsættes mængder, der tillader fortsat fiskeri på andre bestande, og opretholdelse af relativ stabilitet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 15. november 2024 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. november 2024.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 6. november 2024.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

2. Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Middelhavet og Sortehavet for 2025 **KOM (2024) 408**

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. november 2024. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2025 af fiskerimulighederne for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Middelhavet og Sortehavet. Forslaget mangler i øjeblikket konkrete tal for fiskeriindsatsen og fangstmængder, da rådgivningen fra Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) endnu ikke foreligger, og da man afventer beslutninger, som skal træffes i Den Almindelige Kommission for Fiskeri i Middelhavet

(GFCM) på årsmødet i november 2024. Forslaget forventes at lægge op til en reduktion i fiskeriindsatsen for langline- og trawlfartøjer, der fisker demersale bestande samt en række fiskeriforanstaltninger for Sortehavet og Middelhavet, herunder fangstbegrænsninger for visse rejebestande i det vestlige Middelhav. Forslaget indeholder endvidere en autonom kvote for brisling og kvotetildeling for pighvar i Sortehavet. Samlet set forventes forslaget at have positive konsekvenser for beskyttelsesniveauet i EU. Regeringen finder som et generelt princip, at fiskerimulighederne bør fastsættes på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til den fælles fiskeripolitik samt forvaltningsplaner og -strategier. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på politisk enighed.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2024) 408 af den 16. september 2024 fremlagt forslag til Rådets forordning om fastsættelse af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Middelhavet og Sortehavet for 2025. Forslaget er oversendt til Rådet i en dansk sprogudgave den 16. september 2024.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3, og kan vedtages med kvalificeret flertal i Rådet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på politisk enighed.

Formål og indhold

Forslagets formål er at fastsætte fiskerimulighederne for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Middelhavet og Sortehavet for 2025. Den overordnede målsætning er at sikre en miljømæssig, økonomisk, og socialt bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne, som det fremgår af grundforordningen 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik. Det endelige formål med forslaget er at opnå og opretholde et niveau for bestandene, som kan give maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY).

Hensigten er at fastsætte fiskerimulighederne i overensstemmelse med den flerårige plan for demersale bestande i det vestlige Middelhav (Europa-Parlamentet og Rådets forordning 2019/1022). Planen har til formål at sikre, at der opnås en fiskeridødelighed ved MSY på et gradvist stigende grundlag. Planen indeholder mål og foranstaltninger for den langsigtede forvaltning af de bestande, der er omfattet af planen. Fra 2025 og fremefter går den flerårige forvaltningsplan ind i sin langsigtede fase på fem år.

Forslaget mangler i øjeblikket en række konkrete tal for fiskeriindsatsen og fangstmængder, da Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeris (STECF) rådgivning endnu ikke foreligger. Forslaget indeholder imidlertid følgende elementer:

Forslaget indeholder en fiskeriindsatsordning for trawlfartøjer og langlinefartøjer, samt fangstbegrænsninger for dybhavsrejer. Gennem ordningen fastsættes der maksimale fiskeriindsatser for berørte fartøjer, der fisker efter demersale bestande i det vestlige Middelhav (for eksempel jomfruhummer, rød kæmpereje og kulmule) med udgangspunkt i den flerårige plan. De kombinerede indsatsforanstaltninger for trawlere, langlinefartøjer og fangstbegrænsninger for dybhavsrejer blev gennemført ved forordningen om fiskerimuligheder for 2022, 2023 og 2024, og Kommissionen foreslår at fortsætte gennemførelsen af disse tiltag i 2025.

Forslaget indeholder også en videreførelse af en kompensationsordning. I 2022 blev der vedtaget et supplement til fiskeriindsatsordningen for trawlfartøjer, som giver en medlemsstat mulighed for tildelelse af ekstra fiskedage til et flådesegment, når fartøjerne anvender visse selektive redskaber eller medlemsstaten har vedtaget midlertidige områdelukninger. Kommissionen foreslår at videreføre denne mekanisme i 2025.

Forslaget indeholder desuden foranstaltninger, der er vedtaget af Den Almindelige Kommission for Fiskeri i Middelhavet (GFCM). Disse omfatter blandt andet fangstbegrænsninger for dybvandsrosenrejer, maksimal tilladt fiskeriindsats og flådekapacitet for kulmule i Sicilienstrædet og maksimal fangstmængde og flådekapacitet for guldmakrel i Middelhavet. Forslaget omfatter også maksimal flådekapacitet og fangstmængde for rød kæmpereje og blårod reje i Sicilienstrædet, Det Joniske Hav og Det Levantiske Hav, samt det maksimale antal langliner og håndliner, der må fiske efter spidstandet blankesten i Alboránhavet. Det fremgår af forslaget, at GFCM på sit 47. årsmøde i november 2024 forventes at vedtage en ny henstilling om reduktion af fiskeriindsatsen for 2025 for skovltrawlere og for bomtrawlere. Den foreslåede maksimale flådekapacitet er i overensstemmelse med den kapacitet, der er indbrettet til GFCM for enten 2025 eller gennemsnittet for 2015-17. De konkrete tal afventer beslutninger på GFCM's årsmøde.

Forslaget omfatter endvidere en række pladsholdere for bestande, hvor GFCM's overgangsforanstaltninger udløber ved udgangen af 2024, og for hvilke GFCM ifølge Kommissionen bør vedtage nye foranstaltninger på sit kommende årsmøde, f.eks. europæisk ål, ædelkoral og små pelagiske arter i Adriaterhavet.

Endelig indeholder forslaget foranstaltninger, der er vedtaget af GFCM, og som finder anvendelse i Sortehavet. Disse omfatter blandt andet en autonom EU-kvotefordeling for brisling fordelt til Bulgarien og Rumænien og en samlet tilladt fangstmængde (TAC) for pighvar, hvor tallene endnu ikke indgår af forslaget.

Kommissionen har efterfølgende fremlagt et non-paper, som indeholder specifikationer og opdateringer af det oprindelige forslag. På GFCM-mødet i november 2024 blev der truffet beslutning om vedtagelse af en flerårig plan for pighvar i Sortehavet, som fastsætter kvoten for pighvar for perioden 2025-28. På baggrund af denne beslutning samt en beslutning om at tillade, at EU overfører ubrugt pighvar fra 2023, fastsættes der for 2025 en EU-kvotefordeling på 183,35 tons.

Reduktionen af fiskeriindsatsen for trawlfartøjer for 2025 i det vestlige Middelhav foreslår Kommissionen i sit non paper fastlagt til henholdsvis 66 pct. og 38 pct. i to respektive fiskeriindsatsforvaltningsenheder, idet der tages hensyn til hver medlemsstats bidrag til fiskeridødeligheden og fradrag fra den maksimale fiskeriindsats for 2024. Dette kombineres med andre forvaltningsforanstaltninger, herunder reduktion af fangstniveauerne for dybvandsrejer. Den maksimale fiskeriindsats for langlinefartøjer, som fisker efter kulmule, fastsættes uændret i det ene forvaltningsområde og reduceres med 25 pct. i det andet forvaltningsområde i forhold til 2024.

For europæisk ål i Middelhavet fastsættes uændret en seks måneders lukkeperiode og forbud mod rekreativt fiskeri. Imidlertid skærpes reglerne for forvaltning af glasålsfiskeri ved at øge lukkeperioden for ål under 12 cm til 10 måneder, og der foreslås en fastfrysning af antallet af fiskeritilladelser og redskaber.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle, eller erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark. Forslaget har ligeledes ingen konsekvenser for EU's budget. Samlet set forventes forslaget at have positive konsekvenser for beskyttelsesniveauet i EU, idet der forventeligt lægges op til en reduktion af fiskeriindsatsen og fangstbegrænsninger for enkelte bestande i Middelhavet samt visse fangstbegrænsninger i Sortehavet, hvilket ses som skridt på vejen mod at opnå bæredygtigt fiskeri i Middelhavet. Der er ingen danske fartøjer, som har fiskerimuligheder i Middelhavet og Sortehavet.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri).

Verdensnaturfonden (WWF) understreger, at kvoterne bør fastsættes efter den videnskabelige rådgivning.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Sagen blev drøftet på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024. Flere medlemsstater var bekymrede for de socioøkonomiske konsekvenser af forslaget særligt i forhold til det vestlige Middelhav, og ønskede derfor uændrede tiltag i dette område i 2025 i forhold til 2024. Desuden forventes flere medlemsstater at have fokus på samarbejdet inden for rammerne af den Almindelige Kommission for Fiskeri i Middelhavet (GFCM).

Det forventes, at et samlet kompromisforslag vil kunne vedtages i Rådet med kvalificeret flertal.

Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter den overordnede målsætning om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) og hensigten om at sikre et bæredygtigt fiskeri. Regeringen ser positivt på Kommissionens forslag, som indebærer, at der for femte gang fastsættes en samlet forordning om fiskerimuligheder i Middelhavet og i Sortehavet. Regeringen ser forslaget som et skridt på vejen mod at opnå et bæredygtigt fiskeri i Middelhavet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 15. november 2024 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. november 2024.

Notatet er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

3. Opfølgning på formandskabets konklusioner om fremtidens fælles landbrugspolitik efter 2027

KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 10. oktober 2024. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Formandskabet ønsker en opfølgende drøftelse af formandskabets konklusioner om fremtidens fælles landbrugspolitik efter 2027 fra rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 21.-22. oktober 2024. Opfølgningen skal blandt andet ses i lyset af, at Kommissionen forventes at fremlægge sin vision for landbrug og fødevarer inden for 100 dage fra sin tiltræden. Formandskabets konklusioner understreger bl.a. vigtigheden af at sikre landbrugerne en rimelig indkomst, øge konkurrenceevnen i landbruget og forbedre landbrugernes position i fødevareræddikæden. Der ses behov for forenkling og reduktion af administrative byrder, og der skal skabes incitament for landbrugernes deltagelse i den grønne omstilling. Endvidere ses der behov for øget fokus på risikostyring og krisehåndtering. Vigtigheden af forskning og innovation for den grønne omstilling understreges. Regeringen finder det vigtigt, at det langsigtede perspektiv for landbrugets udvikling fremhæves, hvor der er fokus på grøn omstilling, forenkling og markedsorientering. Regeringen finder endvidere, at internationale handelsregler skal respekteres. Det er også vigtigt, at hverken forhandlingerne om udvidelse eller forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme (MFF) og EU's budget foregribes. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Formandskabet ønsker en opfølgende drøftelse af formandskabets konklusioner om fremtidens fælles landbrugspolitik efter 2027 fra rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 21.-22. oktober 2024. Opfølgningen skal blandt andet ses i lyset af, at Kommissionen forventes at fremlægge sin vision for landbrug og fødevarer inden for 100 dage fra sin tiltræden.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Formandskabets konklusioner anfører de overordnede målsætninger i Traktaten for den fælles landbrugspolitik om at øge landbrugets produktivitet, sikre en rimelig levestandard for landbrugssamfundene, stabilisere markederne og sikre forsyningssikkerheden og rimelige priser for forbrugerne.

Der henvises endvidere til Det Europæiske Råds politiske prioriteter for 2024-29, herunder at EU vil fremme en konkurrencedygtig, bæredygtig og robust landbrugssektor, som fortsat sikrer fødevarerforsyningssikkerheden. Der henvises desuden til, at de politiske retningslinjer for den nye Kommission anfører betydningen af, at landbrugerne sikres en fair og tilstrækkelig indkomst samt rapporten fra den strategiske dialog om fremtidens landbrug i EU.

Formandskabets konklusioner understreger vigtigheden af et tillidsbaseret partnerskab med landbrugerne og behovet for at sætte landbrugerne tilbage i centrum af den fælles landbrugspolitik for at kunne levere på de øgede målsætninger. Der henvises endvidere til at sikre EU's fødevareruverenitet.

Uden at foregribe EU's fremtidige flerårige finansielle ramme noteres behovet for nødvendige ressourcer og instrumenter til at levere på målsætningerne, samt at fordelingen af særligt den direkte støtte er et emne, som der skal søges en passende løsning på.

Formandskabets konklusioner opfordrer til at styrke støtten til unge landbrugere yderligere. Endvidere understreges det, at investeringsstøtte er afgørende for at sikre landbrugernes konkurrenceevne og position i værdikæden.

Formandskabets konklusioner fremhæver, at der er behov for betydeligt mindre komplicerede, sammenhængende og mere landbrugsvenlige regler for de strategiske planer. I forlængelse heraf opfordres til, at procedurerne for ændring og godkendelse af de strategiske planer forenkles og gøres hurtigere. I formandskabets konklusioner ses behov for forenkling og lettelse af den administrative byrde for både landbrugerne og de nationale administrationer.

I formandskabets konklusioner anføres, at den grønne omstilling alene kan tilvejebringes gennem et partnerskab med landbrugere, og at der derfor er behov for incitamenter, der gør landbrugerne interesserede i at anvende mere bæredygtige landbrugsmetoder, samt at genskabe balance mellem økonomisk og miljømæssig bæredygtighed. Der ses et behov for incitamenter til landbrugernes anvendelse af nye teknologier og kulstofopbyggende og -bevarende landbrugspraksisser (*carbon farming*), der kan bidrage til at nå klimamålsætningerne og den grønne omstilling. Økologi fremhæves endvidere.

Formandskabets konklusioner understreger behovet for at etablere en krisestyringsmekanisme med fleksible regler, der giver medlemsstaterne og Kommissionen mulighed for at reagere på kriser rettidigt og effektivt og på en transparent og ikke-diskriminerende måde med henblik på at mindske krisers negative påvirkning på landbrugssektoren.

Det bemærkes, at det er vigtigt at sikre bedre anvendelse af de tilgængelige finansielle midler i landbrugsreserven under landbrugsbudgettet. Det understreges i den forbindelse, at der er behov for en hurtigere og enklere procedure for tildeling af ekstraordinær støtte til landbrugere.

Formandskabets konklusioner understreger betydningen af cirkulær bioøkonomi i forhold til at støtte den grønne omstilling af landbrugssektoren og anerkender vigtigheden af den fælles landbrugspolitik i den henseende.

Landbrugernes vanskeligheder ved at investere i innovative tiltag understreges, herunder særligt for de små bedrifter. Der er brug for teknisk såvel som anvendelsesorienteret forskning og innovative løsninger, som svarer til sektorens diversificering med henblik på bedre at engagere landbrugere, skovbrugere og andre aktører i landdistrikterne i innovative processer.

Afslutningsvist opfordres Kommissionen til at tage konklusionerne i betragtning, når den udformer den kommende "Vision for Landbrug og Fødevarer", samt i udarbejdelsen af forslag til reform af den fælles landbrugspolitik efter 2027.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller finansielle konsekvenser eller betydning for beskyttelsesniveauet. Den efterfølgende reform af den fælles landbrugspolitik og implementeringen heraf må forventes af have konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Dyrenes Beskyttelse finder, at EU's fælles landbrugspolitik bør revideres, så den fremmer den grønne omstilling af landbruget med en helhedsorienteret tilgang til både klimakrisen, biodiversitetskrisen og dyrevelfærdskrisen. Foreningen henviser til, at det i Den strategiske dialog anerkendes, at mere bæredygtige produktionsmetoder er til gavn for hele samfundet – men ikke belønnes tilstrækkeligt af markedet i dag. Det anbefales, at den fælles landbrugspolitik i højere grad fremmer en grøn omstilling af landbruget med støtte til dem, der producerer med mere bæredygtige produktionsmetoder – herunder med bedre dyrevelfærd. Ved at belønne dem, der holder dyr under bedre forhold end de lovgivningsmæssige mindstekrav, skabes samfundsværdi i overensstemmelse med princippet om "offentlige midler for offentlige goder".

Dyrenes Beskyttelse opfordrer til, at den strategiske dialogs anbefalinger om bedre dyrevelfærd tages med i rådskonklusionerne samt anbefalingen om oprettelse af en "Agri-food Just Transition Fund" med økonomisk støtte til bl.a. bedre dyrevelfærd. Selvom forbrugerrettede initiativer ikke er en del EU's landbrugspolitik opfordrer foreningen til, at anbefalingerne i den strategiske dialog om at fremme bæredygtige fødevaremiljøer og sikre støtte til landmænd, der omlægges til en mere bæredygtig produktion, tages med i rådskonklusionerne. Dette vil også være i tråd med danske initiativer som f.eks. proteinstrategien fra december 2023 samt den nationale handlingsplan for plantebaserede fødevarer fra oktober 2023.

Landbrug & Fødevarer noterer med tilfredshed, at Kommissionen har iværksat en strategisk dialog med landbrugs- og fødevarerhvervet, og at der på baggrund af dette arbejde er fremlagt en rapport i september 2024. Uagtet, at Landbrug & Fødevarer ikke nødvendigvis er enig i alle detaljer i rapporten, er det vigtigt, at den strategiske dialog fortsætter, herunder ikke mindst gennem drøftelser af indholdet i EU's landbrugspolitik efter 2027. De store udfordringer, som EU står overfor, kræver et tæt samarbejde med erhvervet, herunder de europæiske landbrugsorganisationer. Set med Landbrug & Fødevarers øjne, skal målet blandt andet være en sikring af den europæiske fødevarerforsyningsikkerhed; opretholdelse af en markedsorienteret og konkurrencedygtig sektor; fastholdelse af produktion og beskæftigelse i landdistrikterne; en meget mere klimaeffektiv landbrugs- og fødevarerproduktion; samt at bidrage til sikring af biodiversiteten i landbrugslandet. Her kommer EU's landbrugspolitik til at spille en helt central rolle, og der er brug for, at den bliver justeret, så den bedst muligt kan understøtte den grønne omstilling i landbrugs- og fødevarersektoren.

I udkastet til rådskonklusioner finder Landbrug & Fødevarer gode elementer som at fremme en konkurrencedygtig bæredygtig og robust landbrugssektor, hvor det dog er vigtigt, at der også er fokus på, at landbrugssektoren skal være markedsorienteret, og at den internationale konkurrenceevne og markedsadgang skal fremmes, ligesom det er væsentligt med et velfungerende indre marked. Det er helt centralt, at der er fokus på en grøn omstilling af den europæiske landbrugsproduktion, og at det samtidig sikres at landbrugsproduktionen er robust og konkurrencedygtig. Landbrug & Fødevarer støtter en incitamentsbaseret tilgang, der kan belønne landmændene ud over omkostninger og tabte indtægter, og at der skal være forudsigelighed i regulerings- og finansieringsrammen for EU's landbrugspolitik. Det er vigtigt, at der er fokus ikke kun på kulstofopbygning og bevaring, men også, at landmændene gives incitament til at anvende teknologi og produktionsmetoder, der gør produktionen mere klimaeffektiv. Landbrug & Fødevarer støtter forenklingens dagsordenen, og at der er fokus på generationsskifte. Det er vigtigt, at der ikke kun er fokus på forenkling af procedurer, men at der også er fokus på forenkling af de regler og krav som møder landmændene. Samtidig er det væsentligt, at der løbende er fokus på forskning og innovation i nye teknologier og metoder, som kan bidrage til den grønne omstilling. Midler til dette skal dog i udgangspunktet findes uden for EU's landbrugspolitik.

I forhold til at anvende kriseværktøjer i EU's landbrugspolitik, som for eksempel risikostyringsværktøjerne i søjle 2, ønsker Landbrug & Fødevarer frivillighed. I forhold til Landbrugsreserven er det væsentligt, at den ikke finansieres ved at reducere den nationale konvolut for landbrugsstøtte til de enkelte medlemslande, ligesom der bør være fokus på at udvikle forebyggende tiltag, som for eksempel mere robuste produktionsmetoder, så landmændene er mere modstandsdygtige, hvis en krise rammer. Det er vigtigt, at det er muligt også at anvende andre offentlige og private instrumenter til at bistå erhvervet med at imødekomme EU's miljø-, biodiversitets-, og klimaudfordringer. Landbrug & Fødevarer finder det er vigtigt, at EU's landbrugspolitik forbliver en fælles landbrugspolitik, som er det centrale element i håndteringen af fremtidens landbrug; og at EU's statsstøtteregler medvirker til at sikre, at initiativer uden for EU's landbrugspolitik ikke forvrider konkurrencen mellem medlemslandene.

Landbrug & Fødevarer anfører endvidere, at der er en række elementer af særlig dansk interesse, der bør afspejles i Kommissionens kommende vision for landbrug og fødevarer. Det gælder for det første i forhold til det kommende budget for en fælles landbrugspolitik, hvor den strategiske dialog lagde op til, at det egentlige budget for den fælles landbrugspolitik skal suppleres af dels en ”*Agricultural Just Transition Fund*” og dels en ”*Nature Restoration Fund*”. For Landbrug & Fødevarer er det helt centralt, at fordelingen af de samlede budgetmidler afspejler den nuværende fordeling på medlemsstatsniveau og dermed det store behov for fortsat omstilling, der gælder i alle medlemsstater, herunder Danmark. Landbrug og Fødevarer fremhæver, at det f.eks. ikke må komme Danmark til ugunst, at man har en landbrugssektor, der i EU-sammenhæng er præget af relativt store bedrifter og en høj arbejdsproduktivitet.

For det andet fremhæver Landbrug & Fødevarer, at det blandt andet i relation til direktivet om urimelige handelspraksisser og sikring af en større andel til landmændene af indtjeningen i fødevarekæden er meget vigtigt, at andelsselskaberne centrale rolle anerkendes. For Landbrug & Fødevarer er andelsselskaber, hvor landmændene selv via ejerskabet af andelsselskabet har kontrol af en større del af den samlede kæde, som udgangspunkt den bedste måde at sikre landmændene en større andel af værditilvæksten i kæden. Det betyder konkret, at andelsselskaberne i en eventuelt ny regulering på området skal friholdes i forhold til f.eks. krav om kontrakter mv.

For det tredje er det vigtigt for Landbrug & Fødevarer, at EU har en balanceret tilgang på det handelspolitiske område. Med udgangspunkt i EU's status som verdens største eksportør af landbrugs- og fødevarer er det i europæisk landbrugs interesse, at den globale handel med disse varer er baseret på en global og regelbaseret regulering.

Dansk Vegetarisk Forening mener, at rådskonklusioner om fremtidens fælles landbrugspolitik efter 2027 blandt andet bør afspejle følgende anbefalingerne fra den strategiske dialog om fremtiden for EU's landbrug: 1) Fremme af sunde og bæredygtige kostvaner, og 2) at Kommissionen fremlægger en handlingsplan for plantebaserede fødevarer inden 2026. Ifølge Dansk Vegetarisk Forening burde det ikke være kontroversielt at følge pågældende anbefalinger, da der er bred konsensus herom. Dansk Vegetarisk Forening fremhæver endvidere, at der i Aftale om Implementering af et Grønt Danmark fra den 18. november 2024 fremgår, at Danmark skal arbejde for en europæisk handlingsplan for plantebaserede fødevarer, hvorfor Dansk Vegetarisk Forening forventer, at Danmark bringer ønsket om en handlingsplan frem under udveksling af synspunkter på rådsmødet.

Dansk Vegetarisk Forening har noteret, at Danmark sammen med Tyskland (støttet af Tjekkiet, Estland, Irland og Luxembourg) fremførte deres synspunkter til drøftelsen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. november 2024 under eventuelt vedrørende en fremtidig proteinstrategi for EU. Dette bør fortsat fremmes med udgangspunkt i erfaringerne med den danske Handlingsplan for Plantebaserede Fødevarer.

Økologisk Landsforening lægger stor vægt på, at EU's landbrugspolitik korrigeres, så den fremmer den grønne omstilling i landbruget, og at der tages højde for eksternaliteterne i systemet, både når der arbejdes med tilskudssystemer og fastsættelse af nye rammebetingelser, der er styrende for, hvordan landbruget i EU udvikler sig. EU's landbrugspolitik bør indrettes, så der er sammenhæng mellem pris og aftryk og træk på naturressourcerne, det omgivende miljø og dyrevelfærden. Økologisk Landsforening lægger derfor særlig vægt på, at EU's landbrugsstøtte efter 2027 fordeles på grundlag af et system, der kan vurdere bedrifternes aftryk på forhold, som klima, pesticidforbrug, biodiversitet, vandmiljø, kvælstofforbrug, antibiotikaforbrug og de forhold, som dyrene tilbydes. I første omgang kan der være tale om nationale vurderingssystemer på længere sigt, kan der evt. identificeres et fælles europæisk opgørelsessystem. Økologisk Landsforening mener, at den direkte indkomststøtte gradvis skal afvikles.

Dette er anset for helt naturligt med tanke på den udvikling, der har været i landbruget siden etableringen af det europæiske fællesskab og er desuden en nødvendig udvikling, hvis EU skal kunne optage yderligere lande.

Danmarks Naturfredningsforening henviser til, at den strategiske dialog indeholder anbefalinger fra syv måneders arbejde og dialog mellem relevante aktører, der skulle nå til enighed om fremtiden for EU's landbrug. Her kom aktørerne bl.a. til enighed om at 1) "business-as-usual" ikke er en mulighed, 2) at støtte til natur- og klimavenlige landbrugspraksisser bør fremmes, 3) at indkomststøtte bør målrettes de landmænd, som har mest brug for det ved at gå væk fra arealbaserede støtteordninger samt 4) at støtte tendenser, der søger at skabe mere plantebaserede kostmønstre blandt europæiske forbrugere. Selvom den strategiske dialog bærer præg af kompromisser, er det et skridt i den rigtige retning ift. at løfte opgaven med både EU's Grønne Pakt og Jord til Bord Strategi.

Koblingen af fødevarerproduktion og forbrug er fordrende for at løse tidens økologiske kriser, men også sundhedskriser. Danmarks Naturfredningsforening hæfter sig særligt ved, at den strategiske dialog opfordrer til en forpligtelse til at opretholde og håndhæve eksisterende miljølovgivning og anfører eksplicit: Fugle- og Habitatdirektiverne, Vandrammedirektivet, Nitratdirektivet, Naturgenopretningsloven. Danmarks Naturfredningsforening hæfter sig ved, at der i den foreslåede miljøsøjle er en opfordring til en resultatorienteret tilgang til betalinger, der går langt ud over eksisterende miljølovgivning. Og en opfordring til en væsentlig forøgelse af budgetandelen til fordel for denne søjle (gradvist og årligt). Dette synes slet ikke reflekteret i udkast til rådskonklusioner, hvilket Danmarks Naturfredningsforening mener bør indgå.

Danmarks Naturfredningsforening ønsker, at den arealbaserede støtte udfases og kun direkte positive tiltag for miljø, natur og klima belønnes med støtte. Dette fremgår ikke af Rådets konklusioner baseret på den strategiske dialog, men der nævnes blot, at landbrugeren skal i centrum. Generelt savner organisationen hensyn til miljøet og biodiversiteten samt en proces for forbedret dyrevelfærd i de fremførte rådskonklusioner.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Formandskabet fremlagde udkast til rådskonklusioner på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 21.-22. oktober 2024 med henblik på vedtagelse. Der blev på mødet ikke opnået enighed om udkastet, hvorfor det alene blev formandskabskonklusioner. Den manglende enighed skyldtes særligt spørgsmålet om ekstern omfordeling af den direkte støtte mellem medlemsstaterne, så der udbetales samme støtte per hektar i hele EU.

Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det vigtigt, at det langsigtede perspektiv for landbrugets udvikling fremhæves, herunder i forhold til en fortsat grøn omstilling og behov for et styrket bidrag til EU's klimaindsats. Det er også vigtigt, at behovet for styrket fokus på regelforenkling og bedre regulering indgår. Det er endvidere vigtigt at understrege vigtigheden af et velfungerende indre marked for landbrugsvarer i EU med lige rammevilkår, uden yderligere markedsregulering eller afvigelser fra konkurrencelovgivningen. Det er desuden vigtigt, at de internationale handelsregler respekteres. Regeringen finder det vigtigt, at forhandlingerne om udvidelse af EU for så vidt angår landbrugsområdet ikke foregribes. Endelig er det vigtigt for regeringen, at forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme (MFF) og EU's budget ikke foregribes.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 18. oktober 2024 forud for råds-møde (landbrug og fiskeri) den 21.-22. oktober 2024, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Euro-paudvalg den 10. oktober 2024.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

4. Fremtidige muligheder for bioøkonomien KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Formandskabet ønsker at drøfte bioøkonomiens fremtidige muligheder for fødevarer- og landbrugs-sektoren i lyset af den forestående opdatering af EU's bioøkonomistrategi. Regeringen hilser en opda-tering af EU's bioøkonomistrategi velkommen, herunder en handlingsplan med henblik på implemen-tering af strategien. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Formandskabet ønsker en drøftelse af bioøkonomiens fremtidige muligheder for fødevarer- og land-brugssektoren.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Drøftelsen i Rådet (landbrug og fiskeri) forventes at omhandle, hvordan man kan fremme bioøkonomien samt muligheder og udfordringer ved bioøkonomien. Dette skal ses i lyset af den forestående opdatering af EU's bioøkonomistrategi, som fremgår af mandatbrevet til den kommende miljøkommissær. Derud- over forventes rådskonklusioner om bioøkonomi fra april 2023 og Kommissionens statusrapport (KOM(2022)283) om EU's bioøkonomistrategi fra juni 2022 at danne baggrund for drøftelsen.

Kommissionen lancerede i 2012 EU's første bioøkonomistrategi. Med strategien ønskede Kommissio- nen at fremme omstillingen fra fossile kilder til biobaserede kilder gennem forskning og udvikling. EU's bioøkonomistrategi blev opdateret i 2018. Strategien indeholdt 14 konkrete initiativer opdelt i tre ho- vedområder med fokus på:

- Styrkelse af de biobaserede sektorer i EU med henblik på at frigøre bioøkonomiens potentiale til at modernisere den europæiske økonomi og industri og skabe langvarig og bæredygtig velstand.
- Udbredelse af bioøkonomien til hele EU, hvor særligt Central- og Østeuropas underudnyttede bio- masse- og affaldspotentiale fremhæves.
- Beskyttelse af økosystemet, herunder at skabe øget viden om økosystemets begrænsninger for bio- økonomien.

I juni 2022 fremlagde Kommissionen en statusrapport for bioøkonomistrategien (KOM(2022)283). Rapporten fandt, at strategien har været vellykket, bl.a. har det stigende antal nationale og regionale bioøkonomistrategier blandt medlemsstater været med til at fremme bioøkonomien. Til gengæld fandt

rapporten også, at der er behov for øget fokus på, hvordan man bedre kan forvalte areal- og biomassebehovet for at opfylde miljømæssige og økonomiske krav i et klimaneutralt Europa. Desuden bør der arbejdes mere på bæredygtige forbrugsmønstre.

Under det svenske formandskab i 1. halvår 2023 blev der vedtaget rådskonklusioner om bioøkonomi i Rådet (landbrug og fiskeri). Her lægges der op til at styrke indsatsen for bioøkonomien i EU på en lang række punkter, der spænder bredt over mulige indsatsområder og går på tværs af sektorer som landbrug, kemisk industri, tekstilindustrien og byggeri.

I rådskonklusionerne fremhæves potentialet ved bæredygtig og cirkulær bioøkonomi i forhold til at håndtere aktuelle udfordringer i forhold til klima, biodiversitet, energi, jobs og gode levevilkår i landområderne. Det fremhæves, at Ruslands ulovlige krig mod Ukraine har understreget behovet for at styrke omstillingen mod en robust produktion af fornybar energi og reducere importafhængigheder.

I rådskonklusionerne fremgår flere konkrete eksempler på elementer i bioøkonomien, som bør styrkes. Det gælder vigtigheden af at genbruge næringsstoffer fra husdyrbruget samt ressourceeffektiv brug af sidestrømme fra landbrug, fødevarerproduktion og organisk affald fra husholdningerne. Endvidere fremhæves vigtigheden af innovation, forskning, uddannelse og finansiering af omstillingen mod en bæredygtig og cirkulær bioøkonomi, hvorunder EU's finansieringsinstrumenter anvendes på en komplementær måde. Det gælder bl.a. den fælles landbrugspolitik, Horizon Europe og EU's regionalfonde.

Rådskonklusionerne opfordrer til, at medlemsstaterne fortsætter arbejdet og iværksætter yderligere initiativer inden for bioøkonomien.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i forbindelse med drøftelsen.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer finder det overordnet positivt, at man ønsker at fremme bioøkonomien i landbrugs- og fødevarerhvervet. Landbrug & Fødevarer støtter op om behovet for øget fokus på, hvordan man bedre kan forvalte areal- og biomassebehovet i overensstemmelse med miljømæssige og økonomiske krav. Med bioøkonomi som udgangspunkt anbefales det at arbejde på at fremme virkemidler, som kan bidrage til en dekarbonisering af landbrugs- og fødevarerhvervet, og hvor disses sidestrømme kan fremme den grønne omstilling af andre industrier. Disse virkemidler inkluderer biogasproduktion, pyrolyse, fangst og udnyttelse af biogen CO₂, PtX, og fokus på efterafgrøder samt effektiv anvendelse af landbrugsarealer.

Landbrug og Fødevarer anbefaler at styrke landbrugets biogasproduktion som led i genanvendelsen af landbrugs- og fødevarerhvervets restprodukter til energiproduktion. Landbrug og Fødevarer finder, at biomassen i højere grad skal ses som en væsentlig komponent i landbrugets grønne omstilling, hvor den

er en fundamental driver for erhvervets værditilvækst. Dertil kommer, at biogasanlæg kan fungere som infrastruktur for udnyttelsen af biogen CO₂, hvor den biogene CO₂ fra produktionen, kan indfanges via CO₂-fangstanlæg, hvor den renses og komprimeres. I takt med udfasningen af kul, olie og naturgas bliver biogasproduktionens biogene CO₂ et centralt element i den grønne omstilling, når der ikke længere kan udvindes CO₂ fra undergrunden i form af fossile brændsler. Kaskaderne i biogasproduktionen er relevante, da biogen CO₂ bl.a. kan indgå i fremstilling af metanol via Power-to-X. Fremstillingen af grøn metanol står centralt i omstillingen af industrier og brancher, der er krævende at omstille, herunder tung vejtransport, shipping, fly, byggebranchen samt medicinalindustrien. Ligeledes kan fiberfraktionen fra biogasproduktion indgå i pyrolyse, til fremstilling af biokul. Biokul kan anvendes som jordforbedrende produkt, samtidig med, at det binder og lagrer CO₂ i jorden, hvilket effektuerer en CO₂-reduktion.

Landbrug & Fødevarer understreger behovet for et øget fokus på udnyttelsen af halm, græs og efterafgrøder. Landbrug & Fødevarer finder det ikke uvæsentligt, hvilke efterafgrøder der dyrkes på landbrugsarealerne, da visse typer efterafgrøder har potentiale til at binde mere kulstof i jorden end andre. Ligeledes er halm og græs afgørende, da potentialet for kaskadeudnyttelse er stort. Halm har en række anvendelsespotentialer gennem den bioøkonomiske værdipyramide. Det kan anvendes som et klimavenligt byggemateriale og derved levere i byggesektorens omstilling. Via bioraffinering kan halmen anvendes til farmaceutiske produkter og bæredygtigt brændstof. Endelig spiller halmen en vigtig rolle for den fortsatte udbygning af biogasproduktionen.

Landbrug & Fødevarer fremhæver, at græsproduktion ligeledes bliver en vigtig biomassefraktion. Græsset tilbyder et grønt foderalternativ til importerede proteiner, og på sigt kan det også anvendes til human konsum. Ligesom halmen kan sidestrømmene og overskudsproduktionen også udnyttes i biogasproduktionen. Samtidig har græsdyrkingen den fordel, at det kan binde næringsstoffer og reducere udvaskningen af kvælstof.

Landbrug & Fødevarer fremhæver endvidere, at mulighederne for bioøkonomiske synergier i landbrugs- og fødevarerhvervet er mangefold. Landbrug & Fødevarer finder det derfor afgørende, at der tilvejebringes rammer, som bidrager til at fremme biogasproduktionen og understøtter markedet for anvendelsen af biogen CO₂. Landbrug & Fødevarer finder det endnu uklart, hvor stort kulstofbehovet i en fossilfri fremtid bliver, hvorfor der bør gøres strategiske overvejelser, hvori behovet for kulstof afdækkes samt, hvordan der kan skabes incitament for markedet, således behovet kan imødekommes. Endeligt finder Landbrug & Fødevarer, at der bør være en øget opmærksomhed på effektiv arealanvendelse og græsdyrking, som sikrer landbrugets kulstofbank, til gavn for den grønne omstilling af andre sektorer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Blandt medlemsstaterne er der generelt stor opbakning til at udbrede bioøkonomi i EU. En række medlemsstater forventes at have særligt fokus på potentialet for at styrke EU's energiuafhængighed, herunder muligheden for at udvikle produktionen af biogas og biometan gennem bioøkonomi. Herudover forventes det, at visse medlemsstater lægger særligt vægt på, at træbiomasse skal defineres som vedvarende energi i henhold til REDIII-direktivet (direktivet om vedvarende energi III).

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser en opdatering af EU's bioøkonomistrategi velkommen, herunder en handlingsplan med henblik på implementering af strategien. Bioøkonomien rummer et betydeligt potentiale for vækst og udvikling i forbindelse med den grønne omstilling, herunder gennem brug af biosolutions. Regeringen finder det således væsentligt, at bioøkonomi fremmes, blandt andet for at sikre bedre udnyttelse af bioressourcer, men også for at fremme cirkulære teknologier, der kan reducere drivhusgasudledninger, sikre grønne brændstoffer og alternative gødningsformer. Regeringen finder det vigtigt med en

holistisk tilgang og ser frem til, at strategien inkluderer nye temaer, såsom bioteknologi og forbrug, som også overholder de planetære grænser, herunder EU's klimamål og bæredygtighedskriterier.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Notat er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

5. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter, om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1255/97 og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 KOM (2023) 770

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. februar 2024. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 7. december 2023 fremsat forslag om en ny forordning om beskyttelse af dyr under transport (transportforordningen), der skal erstatte den nuværende forordning fra 2005. Forslaget er baseret på anbefalinger fra Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) fra september 2022. De væsentligste ændringer omfatter en begrænsning af den maksimale transporttid for dyr til slagtning til ni timer. Dyr til opfødning og avl kan transporteres i 21 timer efterfulgt af et hvil på 24 timer og herefter igen i 21 timer til bestemmelsesstedet. Forslaget indfører også skærpede krav til transportere til tredjelande, ligesom arealkravene øges, og mindstealderen for kalve, der transporteres, hæves. En nærmere vurdering og konsolidering af forslaget økonomiske konsekvenser udestår. Forslaget vurderes at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU positivt i form af forbedret dyrevelfærd, og vurderes af Kommissionen at medføre væsentlige omstillingsomkostninger for erhvervet. Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment. Det er særdeles vigtigt for regeringen, at forslaget forbedrer dyrevelfærden sammenlignet med i dag. Regeringens holdning og endelige stillingtagen til de konkrete elementer i forslaget udestår og afventer en nærmere vurdering af de statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, administrative og dyrevelfærdsmæssige konsekvenser. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på en fremskridtsrapport.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 770 af 7. december 2023 fremsat forslag om Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter, om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1255/97 og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 (transportforordningen). Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 16. februar 2024.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og artikel 114, stk. 1 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på en fremskridtsrapport.

Formål og indhold

I Kommissionens Jord til Bord-strategi fra maj 2020 fremgår det blandt andet, at Kommissionen vil fremsætte forslag til revision af EU's dyrevelfærdslovgivning i fjerde kvartal 2023, herunder forslag om ny forordning om beskyttelse af dyr under transport. Som optakt til denne revision udfærdigede Kommissionen en evaluering af EU's dyrevelfærdslovgivning, som blev offentliggjort i oktober 2022. Heri konstaterede Kommissionen, at den nuværende transportforordning har forbedret dyrevelfærden under transport sammenlignet med den forudgående periode, men at der fortsat er grundlag for forbedringer. Særligt henledte Kommissionen opmærksomheden på, at de nuværende EU-regler om transport af dyr ikke reflekterer den nyeste viden om velfærden for dyr under transport. Derudover konstaterede Kommissionen en uensartet håndhævelse af reglerne mellem medlemsstaterne, der har skabt ulige konkurrencevilkår for virksomhederne.

Forordningens anvendelsesområde

Forordningen omhandler transporter, der finder sted i forbindelse med økonomisk aktivitet. Som noget nyt undtages transporter med dyr til træning, udstillinger, konkurrencer, kulturelle begivenheder, cirkus, hestesport og hobbyaktiviteter fra forordningens anvendelsesområde. Også transporter af beskyttede dyrearter (CITES), mellem zoologiske haver, af prydfisk og af akvatiske dyr til fødevarer virksomheder, der har direkte salg til forbrugere, undtages. Desuden undtages forsøgsdyr⁴ fra bestemmelserne om transportegnethed, maksimal transporttid og fra de specifikke regler i bilaget om forsendelsestid, temperaturer, hvileperioder samt fodrings- og vandingsintervaller.

Maksimal transporttid

Med forslaget sænkes den maksimale transporttid på tværs af dyrearter og -kategorier. Korte transporter defineres som transporter med en varighed på under ni timer (mod otte timer i dag) og lange transporter på ni timer og derover. Hermed tilpasses reglerne om transporttid for dyr med chaufførers kørehviletidsbestemmelser, som er reguleret i forordning (EF) nr. 561/2006 af 15. marts 2006.

I forslaget skelnes desuden mellem slagtedyrl og dyr til levebrug (opfedning og avl). Med forslaget må slagtedyrl maksimalt transporteres i ni timer. De kompetente myndigheder kan give tilladelse til en længere transport, hvis det nærmeste slagteri til den pågældende dyreart eller -kategori ikke kan nås på ni timer. Slagtedyrl omtales ikke særskilt i den gældende transportforordning. For dyr til levebrug fastsættes en maksimal transporttid på 21 timer, efterfulgt af 24 timers hvile på et kontrolsted, hvorefter dyrene maksimalt må transporteres i yderligere 21 timer før ankomst til bestemmelsesstedet. Her skal dyrene opholde sig i syv dage, før en ny transport kan påbegyndes. Dyrene skal i løbet af de 21 timers transport, senest hver 10. time, have én times pause om bord på transportmidlet, hvor de tilbydes foder, og de skal have adgang til vand enten ad libitum under transporten eller i hvileperioderne.

Tiden, hvor dyrene transporteres ad søvej, medregnes ikke i den maksimale transporttid.

Forslaget lægger op til at indføre yderligere artsspecifikke regler for den maksimale transporttid for fjerkræ og kaniner, der transporteres i containere, herunder også for transport ad søvej.

⁴ Med forsøgsdyrl forstås transporter af dyr i forbindelse med videnskabelige formål, som er godkendt i medfør af direktiv 2010/63/EU.

En sammenbringningsvirksomhed⁵ foreslås kun at kunne være afgangssted, hvis dyrene er transporteret under 100 km til virksomheden.. En sammenbringningsvirksomhed kan desuden ikke være et bestemmelsessted.

Transport af ikke-fravænnede dyr, herunder kalve

Af forslaget fremgår det, at kalve ikke anses for at være egnet til transport, før de både er minimum fem uger gamle og vejer 50 kg (mod 14 dage i dag). Smågrise, lam og kid anses ikke for egnet til transport, før de er tre uger gamle. Ikke-fravænnede dyr må dog transporteres tidligere, hvis transporten er kortere end 100 km.

Den maksimale transporttid for ikke-fravænnede dyr er i forslaget otte timer. Hvis der på transportmidlet er et aktivt mælkefodringsystem, som er godkendt af Kommissionen, kan dyrene imidlertid transporteres i op til ni timer efterfulgt af et hvil på én time, hvorefter dyrene atter vil kunne transporteres i op til ni timer til bestemmelsesstedet. Kommissionen vil præcisere kravene til mælkefodringsystemet i en gennemførselsretsakt.

Arealkrav

Arealkravene for alle dyregrupper foreslås øget med forslaget. Hverken den gældende forordning eller forslaget sonder mellem arealkrav ved korte og lange transporter. I Danmark har man valgt at præcisere arealkravene i national ret og herunder sondre mellem korte og lange transporter. Der stilles således krav om, at arealet skal være 20 pct. højere ved lange transporter end ved korte. For danske transportører vil den procentvise stigning i arealkravene i medfør af forslaget derfor være størst ved korte transporter. Set i forhold til den danske bekendtgørelse øges arealkravet for grise med forslaget med ca. 30-50 pct. ved korte transporter og med ca. 10-25 pct. ved lange transporter. For kvæg øges arealkravet med ca. 50-90 pct. ved korte transporter og med ca. 10-60 pct. ved lange transporter. Arealkravet for fjerkræ i vægtintervallet 1 til 5,5 kg øges med ca. 25-70 pct. De relativt store spænd i den procentvise øgning i arealkrav skyldes, at de enkelte vægtklasser påvirkes forskelligt af den ligning Kommissionen har anvendt i forslaget, som er baseret på Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritets (EFSA) anbefalinger. Som noget nyt vil de samme arealkrav gælde uanset transportmiddel, dog er der ikke fastsat arealkrav ved flytransporter.

Transport i ekstreme temperaturer

Ved planlægning af transporten skal både den kompetente myndighed og organisator tage hensyn til de forventede temperaturer ud fra vejrudsigten på afgangsstedet, bestemmelsesstedet og eventuelle kontrolsteder i Unionen og i tredjelande samt på eventuelle grænsekontrolsteder fra Unionen. Efter de gældende regler skal temperaturen inde i transportmidlet være mellem 5 og 30 grader med en tolerancemargin på +/- fem grader afhængigt af den udvendige temperatur. Følgende krav foreslås for vejtransporter af landdyr med undtagelse af fjerkræ, kaniner, hunde og katte:

- a) Hvis vejrudsigten viser temperaturer under nul grader, skal vejtransportmidlet være overdækket og have ventilation.
- b) Hvis vejrudsigten viser temperaturer under -5 grader, skal a) være opfyldt, og den maksimale transporttid må ikke overstige ni timer.
- c) Hvis vejrudsigten viser temperaturer mellem 25 og 30 grader, må den maksimale transporttid mellem kl. 10:00 og kl. 21:00 ikke overstige ni timer.

⁵ En virksomhed godkendt til samlinger af dyr fra forskellige husdyrbrug, så dyrene danner sendinger, der er bestemt til flytninger inden for EU eller eksport til tredjelande. En sammenbringningsvirksomhed skal godkendes af de kompetente myndigheder.

- d) Hvis vejrudsigten viser temperaturer over 30 grader, skal hele transporten afvikles mellem kl. 21:00 og kl. 10:00.
- e) Ved temperaturer over 30 grader mellem kl. 21:00 og kl. 10:00 skal det tilgængelige areal for dyrene øges med 20 pct.

Forslaget lægger desuden op til artsspecifikke bestemmelser for fjerkræ, kaniner, hunde og katte. Transport af hunde og katte skal foregå ved temperaturer på mellem 20 og 25 grader inde i transportmidlet og ved en luftfugtighed på mellem 30 og 70 pct. Fjerkræ og kaniner, der transporteres i container, skal transporteres i biler med beskyttelse mod vind, hvis den forventede temperatur på afgangssted og bestemmelsessted er under 10 grader. For udsætterhøner gælder, at de ikke må transporteres, hvis der ikke kan garanteres en temperatur på mindst 15 grader inde i transportmidlet.

Ansvarsfordeling ved transport af dyr

Organisator af lange transporter skal som et nyt tiltag i forslaget være autoriseret af den kompetente myndighed. En autorisation er gyldig i op til fem år. Organisator er ansvarlig for hele transporten fra afgangssted til bestemmelsessted samt for at indsende logbogen via TRACES⁶ til den kompetente myndighed senest to dage og tidligst fem dage før den planlagte afgangsdato.

Transportøren har ansvar for at sikre, at chauffører, ledsagere og dyrevelfærdsansvarlige ved søtransporter har deltaget i godkendte uddannelseskurser og har gyldige kompetencebeviser. Transportøren har også ansvar for, at dyrene transporteres i overensstemmelse med reglerne i forordningen samt for dyrenes transportegnethed under hele transporten fra pålæsning ved afgangsstedet til aflæsning på bestemmelsesstedet, også som følge af chauffør eller ledsagers utilstrækkelige ageren.

Besætningsejeren på afgangsstedet har ansvar for at sikre dyrenes transportegnethed og ved drægtige dyr at angive datoen for insemination eller forventet nedkomst i logbogen. Chauffør eller ledsager skal vurdere dyrenes velfærd og transportegnethed hver 4,5 time og har ansvar for, at de tekniske regler ved overførsel af dyrene fra et transportmiddel til et andet overholdes. Ved ankomst til bestemmelsesstedet skal chauffør eller ledsager samt modtageren udfylde og underskrive logbogen i TRACES.

Som et yderligere nyt tiltag skal alle på- og aflæsninger af dyr ske under tilsyn af en dyrlæge. Ifølge EU's dyresundhedslov⁷ skal dyr altid synes for deres transportegnethed forud for udførsel fra Danmark. Synet kan foregå på forskellige tidspunkter og ikke nødvendigvis i forbindelse med på- og aflæsning. Forslaget til en ny transportforordning ændrer ikke på dette krav. Der er i de gældende regler ikke krav om et tilsvarende syn for transportegnethed ved nationale transporter, men der stilles krav om, at dyr synes før slagtning, bl.a. for at undersøge om dyrets velfærd er bragt i fare⁸. Kravet i forslaget vil således medføre en markant stigning i antallet af tilsyn med dyr, der skal transporteres.

Transport til og fra tredjelande

⁶ TRAdE Control and Expert System (TRACES) er en IT-løsning, som er en del af EU's informationsstyringssystem for offentlig kontrol. Systemet understøtter samhandel i EU samt ind- og udførsel til og fra tredjelande.

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/429 af 9. marts 2016 om overførbare dyresygdomme og om ændring og ophævelse af visse retsakter på området for dyresundhed («dyresundhedsloven»)

⁸ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2019/627 af 15. marts 2019 om ensartede praktiske ordninger for gennemførelse af offentlig kontrol af animalske produkter til konsum, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625, og om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 2074/2005 for så vidt angår offentlig kontrol, artikel 11, stk. 2 og 3.

Organisatorer skal som et nyt tiltag have et særligt certifikat for at kunne transportere dyr til tredjelande. Certifikatet har en gyldighedsperiode på fem år og opnås ved, at et uvildigt certificeringsorgan evaluerer organisatorens første transport til et tredjeland og to uanmeldte transporter inden for gyldighedsperioden. Hvis reglerne ikke overholdes, orienterer certificeringsorganet de kompetente myndigheder, der på den baggrund inddrager organisatorens certifikat for transport til tredjelande.

Hvileperioder i tredjelande må kun afholdes på kontrolsteder, der som minimum opfylder kravene til godkendte kontrolsteder inden for EU. Dette skal valideres af et uvildigt certificeringsorgan.

Disse regler vil også gælde for transport af dyr til Grønland og Færøerne.

Administrative krav og IT-systemer

Det administrative IT-system TRACES, som er udviklet af Kommissionen, vil i højere grad skulle benyttes. Eksempelvis skal logbøger indsendes og valideres i TRACES, hvor også godkendelsescertifikater til skibe og vejtransportmidler, kompetencebeviser for chauffører og ledsagere mv. skal være tilgængelige. Som noget nyt skal der også udfyldes en simplificeret logbog i TRACES ved korte transporter. Der stilles endvidere krav om, at alle vejtransportmidler, herunder også til korte transporter, skal udstyres med et positioneringssystem, som med korte intervaller noterer transportmidlets position. Disse data skal overføres til TRACES via et informationssystem, som Kommissionen udvikler.

Øvrige bestemmelser

Forslaget fastlægger som noget nyt mere specifikke krav til transport af fisk, hunde og katte i forbindelse med økonomisk aktivitet.

Forslaget indeholder desuden bestemmelser om, hvordan medlemsstaterne skal forholde sig til overtrædelser af reglerne i forordningen. Det anføres, at den ansvarlige for en overtrædelse skal pålægges administrative sanktioner i overensstemmelse med forordningen og national ret. Alternativt kan strafretlige sanktioner anvendes. Videre fremgår det, at medlemsstaterne skal sikre, at alvorlige overtrædelser kan straffes med administrative økonomiske sanktioner.

Forordningen finder som udgangspunkt anvendelse to år efter vedtagelse. Bestemmelser vedrørende positioneringssystem, maksimal transporttid, transport til og fra tredjelande, transportegnethed for ikke-fravænnede dyr (inkl. kalve) samt arealkrav finder anvendelse fem år efter vedtagelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet om forordningsforslaget. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg og Transportudvalg med forventet bidrag fra Miljøudvalget og Fiskeriudvalget.

Nærhedsprincippet

Kommissionen har vurderet, at nærhedsprincippet er overholdt under henvisning til, at transport af levende dyr i vid udstrækning er en grænseoverskridende aktivitet. Området er allerede reguleret ved den nuværende forordning om transport af dyr, som begrænser medlemsstaternes muligheder for at vedtage nationale regler. Kommissionen vurderer, at revisionen af de gældende regler vil sikre lige konkurrencevilkår for operatører på det indre marked, lette handelen med dyr inden for EU og sikre et mere effektivt myndighedstilsyn. Dette vil ske mere mål- og omkostningseffektivt, end medlemsstaterne ville kunne opnå hver for sig og uafhængigt af hinanden.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) nr. 1255/97 er direkte gældende i dansk ret.

I bekendtgørelse nr. 26 af beskyttelse af dyr under transport af 13. januar 2020, som er udstedt i medfør af dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 20 af 11. januar 2018, som er ophævet ved lov om dyrevelfærd nr. 133 af 25. februar 2020 og derved har erstattet dyreværnsloven, er der indført præciseringer og enkelte stramninger til transportforordningen. Bl.a. er det fastsat, at søer, som flyttes fra besætninger efter at have indgået i en produktion af smågrise (udsættersøer), ikke er transportegnede til transport over otte timer. Den 1. juli 2024 blev bekendtgørelsen ændret, hvormed der er fastsat krav til den indvendige højde ved transport af smågrise mellem 10 og op til 40 kg. Reglerne finder anvendelse pr. 1. april 2031.

I bekendtgørelse nr. 1471 om uddannelse i transport af dyr af 8. december 2015, som er udstedt i medfør af dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 20 af 11. januar 2018, som er ophævet ved lov om dyrevelfærd nr. 133 af 25. februar 2020 og derved har erstattet dyreværnsloven, er der indført præciseringer af kravene til uddannelse af chauffører, ledsagere og medarbejdere på sammenbringningsvirksomheder.

I bekendtgørelse nr. 10136 om teknisk forskrift om transport af levende dyr til søs af 21. november 2006 præciseres reglerne for transport af levende dyr til Grønland. Bekendtgørelsen er udstedt i medfør af lov om sikkerhed til søs, jf. lovbekendtgørelse nr. 627 af 26. juli 2002 med senere ændringer, og i medfør af anordning nr. 607 af 25. juni 2001 om ikrafttræden for Grønland af lov om sikkerhed til søs, anordning nr. 729 af 19. august 2003 om ikrafttræden for Grønland af § 2 i lov om ændring af sømandsloven og lov om sikkerhed til søs.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Der er tale om en forordning, som vil være direkte og umiddelbart gældende i dansk ret. Forordningen vil også finde anvendelse for transport af dyr til og fra Grønland og Færøerne, der betragtes som tredjelande i denne sammenhæng.

En vedtagelse af forslaget vurderes at medføre behov for at revidere de ovenfor nævnte bekendtgørelser. Omfanget heraf afventer en nærmere vurdering, som ikke kan foretages, før forordningen er vedtaget.

Det bemærkes, at der udestår en afklaring af, hvorvidt forslaget indeholder bestemmelser om, at medlemsstaterne skal sikre mulighed for, at alvorlige overtrædelser skal straffes med administrative bøder. Sådanne bestemmelser kan give anledning til forfatningsretlige betænkeligheder.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

En nærmere vurdering og konsolidering af forslagets økonomiske konsekvenser i Danmark udestår, herunder konsekvenser for nuværende transportmønstre.

I sin konsekvensanalyse anfører Kommissionen⁹, at forslaget vil have positiv betydning for transportører og andre virksomheder i EU, som vil drage fordel af, at mere harmoniserede regler vil skabe mere lige konkurrencevilkår på det indre marked. Kommissionen anfører dog ligeledes, at reglerne vedr. mak-

⁹ Commission Staff Working Document Impact Assessment Report (SWD(2023) 401).

simal transporttid og arealkrav vil medføre betydelige omstillingsomkostninger for erhvervet, som skønnes at udgøre ca. 3 mia. euro årligt på EU-plan i en femårig periode, efter bestemmelserne finder anvendelse. Kommissionen vurderer desuden, at forbedret dyrevelfærd vil mindske dyresundhedsmæssige risici, herunder mindsket medicinforbrug, reducere dødeligheden samt andelen af døde eller skadede dyr ved ankomst, og på den måde reducere afvisning af slagtekroppe på slagterier og forbedre kødkvaliteten. Samtidig vurderer Kommissionen, at forslaget medfører visse økonomiske fordele for producenterne i EU, eksempelvis gennem lavere veterinære omkostninger.

Ifølge Kommissionens konsekvensanalyse skal transportører omstille sig til nye transportmønstre og potentielt investere i nye transportmidler som følge af øgede arealkrav og krav til maritim sikkerhed ved søtransporter.

Indvirkningen på produktionsniveauerne, import, eksport og forbrugerpriser i EU ventes at være ubetydelige (under 1 pct. i de fleste tilfælde). Der ventes ingen betydelig indvirkning på fødevarerforsynings-sikkerheden. Desuden forudser Kommissionen, at mindskede administrative byrder som følge af øget digitalisering vil medføre årlige besparelser på ca. 530 mio. kr. på EU-niveau.

Endelig fremgår det af Kommissionens konsekvensanalyse, at stort set alle virksomheder, som er involveret i dyretransporter i EU, er små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Der tages ifølge Kommissionen hensyn til disse virksomheder, idet de samlede økonomiske konsekvenser ved forslaget på EU-niveau af Kommissionen vurderes at være begrænsede. Samtidig påpeger Kommissionen, at der indføres lange overgangsperioder for at facilitere en smidig tilpasning.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

I konsekvensanalysen anfører Kommissionen¹⁰, at forslaget forventes at medføre betragtelige dyrevelfærdsmæssige fordele. Forslaget vil også medføre indirekte samfundsmæssige fordele, f.eks. ved at medvirke til at nedbringe risikoen for antimikrobiel resistens og spredning af dyresygdomme og ved at leve op til borgernes forventninger til dyrevelfærd.

En vedtagelse af forslaget skønnes at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU positivt i form af bedre dyrevelfærd.

Der udestår afklaring af forslagets eventuelle miljø- og klimapåvirkning.

Høring

Forslaget har været i høring på Høringsportalen, hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Dyrenes Beskyttelse mener, at kommerciel dyretransport ikke er forenelig med god dyrevelfærd, og at lange transporter øger risikoen for dårlig dyrevelfærd. De nuværende regler beskytter ikke dyr under transport mod at lide overlast, og der er derfor behov for at skærpe lovgivningen. Dyrenes Beskyttelse mener, at de foreslåede begrænsninger af transporttiden er utilstrækkelige og efterlyser en ambitiøs lovgivning, der for alvor vil give incitament til at erstatte transport af levende dyr med transport af animalske produkter. Dyrenes Beskyttelse mener, at hensynet til dyrene altid bør veje tungere end snævre økonomiske interesser på området. Dyrenes Beskyttelse vurderer dog, at en del af bestemmelserne i forslaget kan bidrage til at forbedre velfærden for dyr under transport i forhold til nuværende praksis.

¹⁰ Commission Staff Working Document Impact Assessment Report (SWD(2023) 401).

Specifikt opfordrer Dyrenes Beskyttelse til, at der arbejdes for indførelse af temperaturkrav inde i køretøjet og krav til indvendig højde for grise; at der arbejdes for at fastholde og styrke forslaget om kortere transporttid, pause efter 10 timers transport og krav til GPS-system; at der arbejdes for at fastholde og styrke de specifikke forslag vedrørende transport af kalve og af fjerkræ, vedrørende sammenbringningsvirksomheder og vedrørende pladsforhold.

World Animal Protection Danmark anser det for positivt, at pladskravene under transport øges i henhold til EFSA's anbefalinger, og at dyr til slagtning maksimalt må transporteres i ni timer inklusive på- og aflæsning. World Animal Protection Danmark havde dog gerne set, at det også gjaldt for dyr til videre opdræt og opfødning. Den foreslåede reduktion på tre timer, så dyr må transporteres i 21 timer i stedet for 24 timer, før de skal have en hvileperiode, anses for at være en minimal forbedring.

World Animal Protection Danmark finder det meget skuffende, at eksporten af dyr og dermed de lange dyretransporter til tredjelande kan fortsætte uhindret, da World Animal Protection Danmark finder, at det i praksis er umuligt at kontrollere, at transporten sker efter de samme regler og giver dyrene den beskyttelse, som de er berettiget til i forhold til EU-reglerne. Det er desuden skuffende, at de meget lange søtransporter af dyr også kan fortsætte, idet tiden til søs ikke betragtes som transporttid.

Ifølge World Animal Protection Danmark indføres der mindre forbedringer for gruppen af sårbare dyr, herunder højdrægtige dyr og spædekcalve. Foreningen havde gerne set, at kalve først måtte udsættes for en lang dyretransport, når de er fravænet.

Det Dyreetiske Råd kan tilslutte sig forordningens overordnede formål, som bl.a. anføres at være at sikre en høj grad af dyrevelfærd ved at undgå lange transporter af levende dyr til slagtning og i stedet fremme transport af slagtekroppe og kød, og at transport med andre formål end slagtning begrænses.

Det Dyreetiske Råd hilser det velkomment, at der med forslaget fastsættes grænser for maksimal transporttid. Rådet finder dog, at det er for uambitiøst, at de foreslåede grænser for maksimal transporttid reelt ikke har betydning for flere dyr, da der i dag kun transporteres relativt få slagtedyrr over de foreslåede ni timer. Når det gælder transport af andre dyr end slagtedyrr, anerkender Rådet, at de foreslåede regler for maksimal transporttid er en forbedring, men den samlede transporttid er stadig potentielt set lang og involverer af- og pålæsning. Også for disse dyr er der tilsyneladende tale om relativt få dyr, der transporteres i længere tid, end forslaget lægger op til. Med den ovennævnte målsætning for øje om at sikre høj dyrevelfærd anbefaler Det Dyreetiske Råd derfor, at der også for disse dyr fastsættes en maksimal grænse på 9 til 12 timer, så af- og pålæsning så vidt muligt undgås for alle dyr. Rådet anerkender samtidig, at det i så fald af geografiske årsager også kan være nødvendigt visse steder at give dispensation til længere transporter af disse dyr svarende til muligheden for transport af slagtedyrr.

Det Dyreetiske Råd kan principielt tilslutte sig forslaget fra Kommissionen og anbefale, at kravene opdateres i henhold til den nyeste dyrevelfærdsforskning på området.

Dyreværns-Organisationernes Samarbejds-Organisation (DOSO) hilser revideringen af transportforordningen velkommen i erkendelse af, at den eksisterende lovgivning ikke afspejler nutidig forskning, teknologi, markedsforhold og de etiske holdninger blandt borgerne i medlemslandene. DOSO mener, at der er flere positive elementer i udspillet, herunder efterlevelsen af EFSA's anbefalinger om pladsforhold, sporbarhed af transporter og en vis begrænsning af det tilladte maksimale antal timer, dyr må transporteres, samt mere artsspecifikke bestemmelser vedrørende temperatur. DOSO havde gerne set, at man havde begrænset den maksimale transporttid til otte timer, også for dyr, der transporteres med andre formål end til slagtning.

DOSO finder det beklageligt, at Kommissionen ikke har været mere ambitiøse i forslaget. En alvorlig mangel i det nye udspil er, at man fortsat tillader lange transporter af levende dyr til tredjelande, hvor det ifølge DOSO praktisk talt er umuligt at sikre dem den samme beskyttelse, som de ville have haft inden for EU's grænser. Derudover er rejser til søs helt undtaget fra tidsbegrænsninger, hvilket er et problem. DOSO finder det imidlertid positivt, at Kommissionen åbner op for, at transport af levende dyr til tredjelande i højere grad bør omlægges til transport af animalske produkter, hvilket både vil gavne dyrene og reducere miljøbelastningen.

Selvom forslaget lægger op til mindre stramninger for flere af de sårbare dyregrupper, herunder f.eks. at højdrægtige dyr defineres som at have gennemgået 80 pct. af sin drægtighedsperiode frem for de nuværende 90 pct., mener DOSO, at det er yderst problematisk, at det fortsat er tilladt at transportere højdrægtige dyr samt endnu ikke-fravænnede kalve. DOSO finder det endvidere problematisk, at forslaget efterlader flere dyregrupper uden beskyttelse eller uden tilstrækkeligt dyreartsspecifikke regler, herunder akvatiske-, forsøgs- og kæledyr.

Dyreværns-Organisationernes Samarbejds-Organisation (DOSO) har en række generelle betragtninger til forslaget. DOSO ser positivt på de foreslåede øgede arealkrav, da dette vil forbedre dyrevelfærden under transport. Ift. artsspecifikke regler og uddannelse hilses det velkomment, at der foreslås flere artsspecifikke krav for bl.a. fisk, hunde og katte. Disse regler bør dog udvides til at omfatte alle transportere dyr, inklusiv akvatiske, hvirvelløse dyr som cephalopoder. Det anbefales desuden at styrke uddannelsen for transportører, så de besidder tilstrækkelig viden om de dyr, de transporterer. Det er vigtigt, at de dyr, som er undtaget fra forordningen, herunder forsøgsdyr, sikres beskyttelse gennem separat lovgivning.

DOSO anbefaler et fuldstændigt forbud mod eksport af levende avls-, slagte- og produktionsdyr til tredjelande. Det er urealistisk at sikre overholdelse af EU's regler uden for EU. Det foreslåede certificeringssystem vurderes som utilstrækkeligt, da der allerede er betydelige problemer med regelhåndhævelse og kontrol inden for EU. For at beskytte dyrevelfærden og miljøet opfordres til et stærkere fokus på at begrænse eksporten af levende dyr også inden for EU's grænser, især over længere afstande og via søveje. Transporten udgør en betydelig risiko for spredning af mikroorganismer, herunder zoonoser, og skaber en unødigt belastning for både miljø og dyrevelfærd. DOSO foreslår at fremme transport af kødprodukter og slagtekroppe frem for levende slagtedyrs samt genetisk materiale frem for avlsdyr. DOSO opfordrer til, at medlemsstaterne understøtter og promoverer nærslagtning på gårde eller i mindre, lokale slagtehusse for at minimere transporttiden.

DOSO anbefaler en maksimal transporttid på maksimalt 8 timer for slagtedyrs af arterne bovine, ovine, porcine og equine, frem for de foreslåede 9 timer som grænse mellem korte og lange transporter. På- og aflæsning bør være indregnet i de 8 timer. For fjerkræ og kaniner foreslås en maksimal transporttid på 4 timer i containere og en samlet tidsbegrænsning på 6 timer i containerne inklusiv pauser.

DOSO støtter desuden skærpede krav til transport af ikke-fravænnede dyr og anerkender, at grænsen for transport af kalve hæves fra 2 til 5 uger. Dog anbefales yderligere en hævnings til mindst 12 uger for kalve, 30 dage for svin og 6 uger for kaniner. For drægtige dyr ses positivt på, at dokumentation for drægtighedsstatus, såsom dato for insemination eller parring, bliver påkrævet. DOSO foreslår dog, at pattedyr ikke betragtes som transportegnede efter påbegyndelsen af det tredje trimester.

DOSO støtter endvidere initiativer, der fremmer ensartet håndhævelse og kontrol på tværs af medlemsstaterne for at modvirke konkurrenceforvridning. Effektiv håndhævelse er afgørende for at sikre dyrevelfærden og overholdelsen af forordningens krav.

Den Danske Dyrlægeforening kvitterer for, at forslaget generelt indeholder mange positive elementer. Den Danske Dyrlægeforening mener, at kalve, som transporteres i op til 19 timer, bør modtage kalvevalse eller stråfoder i stedet for mælkefodring. Grise, som transporteres på lange transportere, bør kunne hvile på bilen i stedet for på et kontrolsted, hvis forholdene ombord har karakter af staldforhold af hensyn til dyrenes sundhedsstatus. Ved transport af hunde og katte ønskes størrelseskrav til bure, samt at der ikke må være gødning-/urinnedfald mellem burene. For katte påpeges desuden, at de er solitære dyr og derfor bør kunne transporteres i særskilte bure.

Endvidere ønsker Den Danske Dyrlægeforening præciseret, om der med forslaget lægges op til, at der skal være en dyrlæge til stede ved alle på- og aflæsninger, samt hvornår der er tale om hobby- og sportsdyr samt kommercielle hestehold.

Landbrug & Fødevarer havde forventet, at Kommissionens forslag adresserede Europa-Parlamentets anbefalinger fra 2022 vedr. manglende håndhævelse af de nuværende regler. Ifølge Landbrug & Fødevarer lægger forslaget op til endnu flere og strammere krav til de virksomheder, som allerede gør det godt, uden at sikre et løft af bunden hos de virksomheder, hvor effekten på dyrevelfærden vil være størst. Landbrug & Fødevarer frygter, at forslaget vil forstærke konkurrenceforvridningen af det indre marked.

Konsekvensanalysen afdækker ifølge Landbrug & Fødevarer ikke de reelle økonomiske, sociale og miljømæssige effekter af forslaget. F.eks. er nationale transportere ikke medregnet, og disse udgør alene i Danmark ca. 82 pct. af alle transportere i grisesektoren. Andelen forventes at være endnu højere for kvægssektoren. Ifølge Landbrug & Fødevarer bør der ligge en fuld konsekvensanalyse, inden der tages stilling til de enkelte elementer i forslaget.

Ligeledes påpeger Landbrug & Fødevarer, at hverken de økonomiske og miljømæssige konsekvenser ved stigningen i arealkrav eller det faglige grundlag herfor er tilstrækkeligt afdækket. Landbrug & Fødevarer påpeger, at arealkravene er fastsat på baggrund af anbefalinger til dyrenes pladsbehov i en stald uden at være afprøvet i praksis under transport. Man frygter, at arealkravene vil forringe dyrevelfærden.

Landbrug & Fødevarer kan acceptere en begrænsning af transporttiden for dyr til slagtning på ni timer, men for dyr til videre levebrug bør den nuværende grænse på 24 timer fastholdes. Man ønsker mulighed for, at højværdiavlssdyr kan transporteres helt frem til slutdestinationen i tredjelande og i højere grad følge reglerne for transport af dyr til videnskabelige formål. På- og aflæsning bør ifølge Landbrug & Fødevarer undtages fra den samlede transporttid, da det ikke indgår i chaufførernes køretid. Transport af store kvægracer skal fortsat kunne gennemføres i biler med to etager.

Landbrug & Fødevarer ønsker at fastholde det nuværende krav om indvendige temperaturgrænser og muliggøre brug af ny teknologi i form af klimakontrollerede biler og sensorer til temperaturmåling. Ikrafttrædelse af nye regler bør afvente, at udviklingen af de foreslåede IT-løsninger er på plads og gennemtestet.

Landbrug & Fødevarer ser med stor tilfredshed på ændringen af definitionen på økonomisk aktivitet. Samtidig ønsker man en langt større overensstemmelse med de globale principper i Verdensorganisationen for Dyresundhed for forskellige aktørers ansvar og kompetencer ved transport af dyr. Landbrug & Fødevarer bakker som udgangspunkt op om en harmonisering af principperne for sanktionering på EU-niveau, så det er klart, hvornår og hvem der ifalder ansvar.

Danske Svineproducenter mener, at forslaget vil medføre dårligere dyrevelfærd under transport. Dette vil ske i form af øget stress som følge af flere af- og pålæsninger, stop på transportturen, tildeling af foder på turen, øget pladskrav samt en øget smitterisiko ved aflæsning og opstaldning inden videre transport.

Danske Svineproducenter fremhæver, at forslaget mangler evidens og faglighed til trods for, at EFSA har været hørt. Man mener, at overgangsperioden bør forlænges til ti år i stedet for de foreslåede fem år. Overordnet set mener Danske Svineproducenter, at forslaget bør skrottes, og at der skal foreligge reel viden om de forskellige elementer, så lovgivningen ikke kun er baseret på tro, mening og følelser.

Danske Svineproducenter mener, at det er vigtigt med vandsyning til dyrene under transport og kan se det fornuftige i en form for "vandbeholdnings-logger" for chaufføren, så det sikres, at der er tilstrækkeligt vand til dyrene under transport. Endvidere forslås det, at det undersøges nærmere, hvilke teknologiske muligheder der er for overbrusningsanlæg i transportmidlet svarende til modellen i svinstalde i dag. Dette skal være styret af udetemperaturen i forbindelse med transport i varme perioder.

DI Transport havde gerne set, at Kommissionen havde fremlagt et forslag til sikring af ensartet implementering og håndhævelse af reglerne på tværs af EU, og dermed sikret et løft i dyrevelfærden. Ifølge DI Transport mangler Kommissionens forslag grundlæggende at adressere det eksisterende og reelle problem med manglende håndhævelse af de gældende regler. Der opfordres derfor til at fokusere på en bedre og mere anvendelig retlig ramme, der sikrer retssikkerhed, mere harmonisering på tværs af EU og forbedring af foreneligheden mellem transportforordningen og EU's regelværk om vejtransport.

DI Transport frygter, at forslaget vil forstærke konkurrenceforvridning af det indre marked, da det ifølge DI Transport introducerer flere og strammere krav til de virksomheder, som allerede gør det godt, uden at man sikrer et løft af bunden hos de virksomheder, hvor effekten på dyrevelfærden ville være størst.

DI Transport finder, at konsekvensanalysen er mangelfuld og ikke afdækker de reelle økonomiske, sociale og miljømæssige effekter af forslaget, da kun internationale transporter af dyr er medregnet. De nationale transporter i svinesektoren omfatter mere end 80 pct. af alle transporter. Det samme gør sig gældende for langt de fleste EU-lande. Forslaget vil således risikere at skade det indre marked, hvilket i sidste ende kan få konsekvenser for den europæiske selvforsyningsgrad af animalske fødevarer. Derfor opfordres der til, at man i de kommende forhandlinger husker det globale perspektiv på fødevarerforsyning og sikkerhed.

Mere specifikt anser DI Transport særligt arealkrav, transporttid samt uddannelsesmæssige elementer som problematiske i forslaget.

International Transport Danmark (ITD) roser Kommissionen for at have lyttet til branchen, når det kommer til ansvarsfordelingen i forbindelse med transportegnethed. ITD mener, at Kommissionen nærmer sig en mere retfærdig fordeling, hvor chaufføren kun skal have ansvaret for dyrenes helbred under selve transporten. ITD vurderer dog, at der fortsat er rum for en præcisering af ansvarsfordelingen. Med de nuværende formuleringer er der fortsat risiko for gråzoner, der kan skabe problemer for både landmand og chaufføren, og ITD anser det for gavnligt med en præcisering af, hvornår ansvaret skifter fra landmand til chauffør.

Ligeledes anser ITD de temperaturer, en dyretransport må foregå under, for bekymrende. ITD er uforstående over for, hvorfor det skal være den udvendige temperatur, som bestemmer, hvornår en transport må finde sted. ITD opfordrer til, at der i stedet ses mere på, hvordan forskellige tekniske løsninger samt placering af termometer i bilen kan forbedres, så dyrenes velbefindende ikke belastes af varme eller kulde.

I Kommissionens forslag lægges der også op til en stramning af pladskravene, som baserer sig på EFSA's anbefalinger. ITD mener, at mange af EFSA's konklusioner er modsatrettede. Det er efter ITD's opfattelse problematisk for erhvervet og dyrevelfærden, at store ændringer af lovgivningen baserer sig på et

meget spinkelt grundlag. Derudover bemærkes det, at øget plads også vil betyde, at der skal bruges flere lastbiler til at transportere det samme antal dyr, hvilket ifølge ITD vil føre til en forøgelse af udledningen af CO₂.

ITD roser Kommissionen for at hæve grænsen for, hvornår en transport defineres som lang, fra otte til ni timer. Samtidig anser ITD det dog for bekymrende, at det foreslås, at den maksimale transporttid på lange transporter nedsættes til 21 timer. Det vil ifølge ITD skabe væsentlige problemer, da det vil medføre behov for flere sammenbringningsvirksomheder, og en opbygning af denne infrastruktur vil tage mange år.

ITD appellerer til, at der kigges efter løsninger, som erfaringsmæssigt virker, og som reelt vil forbedre dyrevelfærden. Ud over forslaget vedrørende temperaturer nævnes bedre uddannelse af chauffører og tekniske ændringer såsom gulv, der både er bedre for dyrene og nemmere at rengøre.

DTL - Danske Vognmænd (DTL) mener, at forslagets stramninger vedrørende køretid, arealkrav og temperatur vil gøre dyretransport væsentligt dyrere og medføre flere transporter samt større miljø- og klimapåvirkning pga. lavere produktivitet. DTL mener, at konsekvenserne af forslaget er utilstrækkeligt belyst og bør undersøges nærmere. Specifikt om arealkravene anfører DTL, at de er meget drastiske, og at DTL ikke er bekendt med det videnskabelige grundlag for, at det vil føre til bedre dyrevelfærd. Tværtimod vurderer DTL, at et større areal kan medføre flere konflikter og slagsmål mellem dyrene samt gøre køretøjet mere ustabil og øge risikoen for, at det vælter som følge af større vægtskydninger på ladet.

DTL finder, at det er afgørende, at krav til dyretransport understøttes af en tilstrækkelig håndhævelse i hele EU, og der ville kunne opnås store gevinster for dyrevelfærden ved at sikre, at gældende regler overholdes.

DTL noterer med tilfredshed, at forslaget lægger op til en afgrænsning af transportørens ansvar for dyrenes transportegnethed, så transportørens ansvar starter ved pålæsningen, og at landmanden alene bærer ansvaret for, at dyrene er egnede til transport forud for transporten.

3F Transport erklærer sig enig med formålet med forslaget, som er at forbedre dyrevelfærden under transport. Man finder det positivt, at der skabes mere bæredygtige tidsgrænser for transport af dyr, ligesom forslaget præciserer, hvem der har ansvaret for dyrenes velfærd før, under og efter transporten er påbegyndt. Der opfordres til, at Danmark i særlig grad lægger vægt på dette.

SamMark mener, at den fremlagte revision af transportforordningen langt overvejende er en helt ny forordning, der prøver at gøre op med alle de større eller mindre udfordringer, der er mødt igennem de år, den nuværende transportforordning har været gældende. Kommissionen har slået ned på alle tænkelige områder og foreslået begrænsninger uden at tænke i muligheder og evidens og afsætning for de eksisterende produktioner.

Endvidere mener SamMark, at der er store udfordringer med transport-, pause- og hviletider. Hertil kommer, at krav til temperaturer kan sætte eksporten ud af kraft i perioder, da man ikke vil have forhåndenværende hvilesteder på de destinationer, man kan nå inden for de begrænsede køretider. Areal- og højdekrav kommer til at betyde meget økonomisk, da der skal væsentligt flere transporter til at gennemføre eksporten og med lav belægning på bilerne.

Danske Rederier hilser Kommissionens forslag velkomment, da det har til hensigt at højne dyrevelfærden under transport. Danske Rederier mener, at kravene for skibe under ikke-EU-flag bør være de samme som for skibe under EU-flag for at sikre ensartede konkurrencevilkår og den samme høje EU-

standard for transport af dyr. For at kunne transportere levende dyr i EU bør et skib ifølge Danske Rederier være klassificeret af et selskab, som er fuldgældigt medlem af International Association of Classification Societies (IACS) samt have et særligt certifikat fra et IACS-selskab, der viser, at skibet er fundet egnet til transport af levende dyr. At skibe, der transporterer levende dyr, skal være IACS-klassificeret, vil ifølge Danske Rederier sikre en lettere og mere gennemsigtig vurdering af skibenes standarder og sikkerhedsniveau. Det er Danske Rederiers vurdering, at klassifikationselskaber uden for IACS ofte anvendes af rederier og skibsoperatører, der har problemer med at opretholde deres skibsstandarder eller ikke er villige til at betale for omkostningerne ved at transportere dyr til søs på en human måde.

Teknologisk Institut finder det betænkeligt, at Kommissionen foreslår, at temperaturen inde blandt dyrene ikke længere skal måles. Med tanke på den teknologiske udvikling er Teknologisk Institut ikke enig i Kommissionens vurdering af, at det har vist sig vanskeligt at måle temperaturen inde blandt dyrene. Målinger af de faktiske temperaturer er den mest akkurate måde at måle på, at dyrene ikke udsættes for temperaturer uden for deres termale komfortzone. Det foreslås på den baggrund, at transportmidlerne skal være udstyret med temperaturmålere placeret i dyrenes umiddelbare nærhed som i den gældende transportforordning.

Dansk Akvakultur Producentorganisation (DAPO) støtter, at der indføres regler om transport af fisk, men DAPO er bekymret for, at forslaget i sin helhed ikke i tilstrækkeligt omfang tager højde for de særlige forhold, der gælder for akvakultur. DAPO har en række konkrete bemærkninger til forslaget, herunder præcisering af, at embryoner ikke omfattes af forordningens anvendelsesområde, samt ønsker til yderligere definitioner.

DAPO fremhæver endvidere, at virksomheder i akvakultursektoren typisk har en decentral primærproduktion fordelt på mange (mindre) opdrætsenheder, at værdikæderne i akvakultur forudsætter mange interne flytninger mellem produktionsenheder, at fisk ofte opholder sig midlertidigt (under en uge) på lokationer, før de flyttes til den endelige destination, at der er få praktiserende dyrlæger specialiseret i fisk, og at erhvervet ikke råder over samlecentraler, som det kendes fra terrestriske dyrearter.

Landsudvalget for Heste (med støtte fra Dansk Ride Forbund og Dansk Hestevæddeløb) ser med stor tilfredshed på, at det præciseres i forslaget, at transport af dyr, hvor formålet er deltagelse i træning, udstillinger, konkurrencer, kulturelle begivenheder, cirkus samt hestesport og fritidsaktiviteter, udelukkende skal leve op til artikel 4 i forordningen. Heste, der transporteres til f.eks. slagting og kommercielt salg, er i forslaget ikke undtaget og vil stadig være omfattet af hele forordningen. Førnævnte undtagelser imødekommer en årelang udfordring og ressourceforbrug for hestesektoren, hvor administrative rammer og kontroller har ramt forkert uden gevinst for hestens velfærd. Transport af heste til de oplyste formål foregår med en meget stor opmærksomhed på velfærd og transporteres til formål, hvor de skal præstere, hvilket i sagens natur ikke er foreneligt med dårlige transportvilkår.

Forslaget til ny transportforordning vil tillige løse udfordringen i den nuværende forordning i forbindelse med tolkning af, hvornår en transport er omfattet af begrebet "økonomisk aktivitet".

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne er generelt positive over for forslaget, og der er enighed om behovet for at forbedre dyrevelfærden under transport. Samtidigt står det klart, at de økonomiske konsekvenser ved forslaget er af væsentlig betydning for en lang række medlemsstater, og at en ny forordning i sidste ende skal balancere forbedret dyrevelfærd med mere lige konkurrencevilkår internt i EU og i forhold til tredjelande samt tage hensyn til forskelle i medlemsstaternes geografi og klima. Sidstnævnte omfatter særligt maksimal transporttid, hvor kun få medlemsstater har udtrykt støtte til de foreslåede begrænsninger i transporttiden for slagtedy og dyr til levebrug, og temperaturkrav.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment. Regeringens holdning og endelige stillingtagen til de konkrete elementer i forslaget udestår og afventer en nærmere vurdering af de statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, administrative og dyrevelfærdsmæssige konsekvenser.

Den gældende forordning er fra 2005, og det er bredt anerkendt, at den ikke reflekterer den nyeste viden og teknologiske muligheder. Forslaget imødegår dette på mange punkter og vurderes at forbedre dyrevelfærden under transport på en række områder. Det er dog regeringens holdning, at ambitionen bør øges på nogle punkter. Det er særdeles vigtigt for regeringen, at forslaget forbedrer dyrevelfærden sammenlignet med i dag. Det er samtidigt vigtigt for regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med principperne om bedre regulering, således at reglerne er så enkle som muligt og ikke medfører unødvendige byrder for erhverv eller myndigheder.

Regeringen finder det ligeledes særdeles vigtigt, at forslaget ikke indeholder bestemmelser om, at medlemsstaterne skal sikre mulighed for, at alvorlige overtrædelser skal straffes med administrative bøder.

Regeringen støtter forordningens anvendelsesområde. Regeringen vil dog arbejde for, at forsøgsdyr undtages fra forordningen og ikke kun fra de bestemmelser, der vedrører transportegnethed, som det følger af forslaget.

Ligeledes støtter regeringen, at det med forslaget fortsat vil være muligt at indføre strengere nationale foranstaltninger til forbedring af dyrevelfærden for transportere, der fuldt ud afvikles i en medlemsstat.

Regeringen finder, at dyrevelfærd skal vægte højere ved transport af dyr, og der skal tages hensyn til den videnskabelige vurdering for de enkelte kategorier af dyr, herunder ved fastsættelsen af en maksimal transporttid. Med hensyn til maksimal transporttid ser regeringen positivt på, at der fastsættes en særskilt grænse for slagtedy, hvor regeringen vil arbejde for, at grænsen sættes ned til otte timer. For dyr til levebrug vil regeringen arbejde for, at den maksimale transporttid begrænses yderligere i forhold til Kommissionens forslag.

Endvidere støtter regeringen, at dyrene skal befinde sig minimum syv dage på bestemmelsesstedet, før de igen kan transporteres, samt at en sammenbringningsvirksomhed ikke kan være et bestemmelsessted i logbogen.

Regeringen støtter, at aldersgrænsen for transport af kalve hæves, og at en vægtgrænse introduceres.

Regeringen ser positivt på, at arealkravene ved transport af dyr øges ift. i dag.

Regeringen støtter, at der indføres specifikke indvendige højdekrav for kvæg, ikke-fravænnede kalve, får, dyr af hestefamilien, fjerkræ og slagtekaniner, og finder det vigtigt, at der ligeledes indføres specifikke krav til den indvendige højde ved transport af grise.

Desuden finder regeringen det vigtigt, at EFSA udarbejder anbefalinger til placering af termaturmålere inde blandt dyrene, og at Kommissionen på baggrund af disse anbefalinger får mulighed for at fastsætte regler herom i en gennemførelsesretsakt eller i et bilag til forordningen. Indtil sådanne anbefalinger foreligger, støtter regeringen, at den forventede udendørs temperatur fastlægges, på hvilke tidspunkter en dyretransport kan foregå.

Regeringen støtter, at kravene til transport til tredjelande skærpes, men finder det vigtigt, at transport til og fra Grønland og Færøerne undtages.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt udvidet grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 20. februar 2024.

Sagen er forelagt Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg den 28. februar 2024 som en prioriteret EU-sag.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

6. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om produktion og markedsføring af forstligt formeringsmateriale, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/2031 og (EU) 2017/625 og om ophævelse af Rådets direktiv 1999/105/EF (Forordning om forstligt formeringsmateriale)

KOM (2023) 415

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2023. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til ny forordning om produktion og markedsføring af forstligt formeringsmateriale. Forslaget opdaterer den eksisterende direktivregulering for forstligt formeringsmateriale. Forslaget indeholder en række nye tiltag som understøtter EU-bæredygtigheds- og klimatilpasningspolitikker, herunder lempeligere regler for materiale til sikring af forstgenetiske ressourcer, og tiltag, der skal hjælpe med valg af bæredygtigt og klimarobust forstligt formeringsmateriale. Et nyt overordnet mål med forslaget er at få etableret nationale beredskaber, som sikrer adgang til tilstrækkelige mængder forstligt formeringsmateriale til gen- og nyplantninger efter klima- eller naturkatastrofer mv., og som sikrer, at materialet er egnet til fremtidens behov. Forslaget forventes at have mindre statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. En vedtagelse af forslaget forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark eller EU. Regeringen støtter forslaget, idet man finder det vigtigt, at den eksisterende regulerings grundlæggende principper og anvendelsesområde fastholdes. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på en fremskridtsrapport.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 415 af den 5. juli 2023 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om produktion og markedsføring af forstligt formeringsmateriale, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/2031 og (EU) 2017/625 og om ophævelse af Rådets direktiv 1999/105/EF (forordning om forstligt formeringsmateriale). Forslaget er modtaget i dansk sprogudgave den 12. oktober 2023.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på en fremskridtsrapport.

Formål og indhold

Forslaget erstatter og opdaterer den eksisterende EU-regulering om produktion og markedsføring af forstligt formeringsmateriale. Formålet med forslaget er at tydeliggøre, hvad der omfattes af reguleringen, at sikre lige vilkår for operatører i hele EU, at støtte innovation og konkurrenceevne i EU's skovbrugserhverv og at bidrage til at løse udfordringer i forbindelse med bæredygtighed, biodiversitet og klima.

Forslaget bevarer grundelementerne i den hidtidige regulering med henblik på at sikre forstligt formeringsmateriale af høj kvalitet til skovbrugserhvervet. Forslaget viderefører de to vigtige grundelementer om obligatorisk registrering af grundmateriale i en officiel liste og certificering af individuelle partier af forstligt formeringsmateriale under overholdelse af specifikke produktions- og kvalitetskrav.

Reguleringens omfang

Forslaget omfatter forstligt formeringsmateriale af arter og kunstige hybrider, som anvendes til skovrejsning, genplantning og andre former for træplantning med henblik på produktion af træ og biomaterialer, bevarelse af biodiversitet, genopretning af skovøkosystemer, klimatilpasning, klimaafbødning samt bevarelse og bæredygtig anvendelse af forstgenetiske ressourcer. Forslaget omfatter kun forstligt formeringsmateriale til en række afgrænsede formål.

Nuværende artslisters foreslås bevaret, og der foreslås kriterier samt ny proces for at medtage nye arter fremadrettet. Nye arter skal, for at blive medtaget, repræsentere et betydeligt areal og en betydelig værdi i de berørte medlemsstater. Desuden skal de være vigtige i forhold til klimaforandringer samt bevaring af biodiversitet og andre relevante krav i forhold til de nye EU-strategier under EU's Grønne pagt. Forslaget lægger desuden op til undtagelser for bevaring og bæredygtig udnyttelse af forstgenetiske ressourcer.

Andre former for planteformeringsmateriale er undtaget fra forslaget om forstligt formeringsmateriale, hvis det er omfattet af Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale i Unionen (KOM (2023) 414). Forslaget finder heller ikke anvendelse for forstligt formeringsmateriale, der produceres med henblik på eksport ud af EU eller til brug for officielle test, videnskabelige formål og forædling.

Registrering af grundmateriale

Forslaget medfører, at grundmateriale fortsat skal godkendes. Som noget nyt foreslås krav om vurdering af grundmaterialets bæredygtighed.

Med forslaget skal grundmateriale fortsat anmeldes til den kompetente myndighed, men operatører kan godkendes til selv at godkende formeringsmateriale, der skal anvendes til at bevare forstgenetiske ressourcer. Rådarbejdsgruppen har foranlediget forslag om at godkendelsen af formeringsmateriale der skal anvendes til at bevare forstgenetiske ressourcer skal varetages på lige fod med godkendelsen af andet forstligt formeringsmateriale. Dette vil fjerne operatørernes mulighed for selv at kunne godkende det pågældende materiale. Rådsarbejdsgruppen har ligeledes forslået at fjerne forslaget om de nye krav om udpegning af relevant udplantningszone for visse typer af grundmateriale samt krav om udpegning af relevante frøoverførselszoner for visse andre typer grundmateriale.

Markedsføring

Grundmateriale skal fortsat opfylde en række kvalitetskrav for at kunne markedsføres, og materialet må kun markedsføres, hvis det følges af et stamcertifikat, der dokumenterer kravopfyldelse. Stamcertifikatet kan som noget nyt udstedes som et elektronisk stamcertifikat.

Der foreslås nye krav om, at materiale, der indeholder eller består af en kategori 1 NGT-plante, kun kan markedsføres, hvis det har fået en erklæring om kategori 1 NGT-plantestatus, jf. forslaget til forordning om planter fremstillet ved hjælp af visse nye genomteknikker og om fødevarer og foder fremstillet heraf (KOM (2023) 411).

Forslaget lægger op til, at partier af forstligt formeringsmateriale skal mærkes med en officiel mærkeseddel og ikke som hidtil af leverandørmærkeseddel eller -dokument. Det foreslås, at myndigheden skal godkende operatøren til at udstede mærkesedler, når relevante kvalitetskrav er opfyldt. Den officielle mærkeseddel kan som noget nyt også udstedes elektronisk. Det foreslås desuden, at det påkrævede plantepas kan kombineres med den nye officielle mærkeseddel, som det allerede kendes for andet planteformeringsmateriale.

Krav til operatører

Forslaget lægger op til, at alle professionelle operatører skal registreres efter bestemmelserne i plantesundhedsforordningen. De fleste professionelle operatører er i dag allerede registreret efter plantesundhedsforordningens krav.

Som noget nyt skal de professionelle operatører informere køber om grundmaterialets egnethed til nuværende og forventede fremtidige klimatiske og økologiske forhold. Disse oplysninger skal forud for overdragelsen af det pågældende forstlige formeringsmateriale stilles til rådighed for den potentielle køber via websider, plantevejledninger og andre passende midler.

Import

Det foreslås, at import fremover skal anmeldes af den professionelle operatør via Kommissionens IT-plattform IMSOC, som er en EU-informationsportal, der giver medlemsstaterne mulighed for at udveksle informationer om offentlig kontrol af fødevarer, dyr og planter, for at forhindre svig.

Officiel kontrol og dens finansiering

Officiel kontrol og andre officielle aktiviteter, som skal udføres i henhold til forslaget, underlægges kontrolforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625). Dermed introduceres en mere risikobaseret kontrol på området, således at de kompetente myndigheder kan målrette deres ressourcer mod de mest relevante områder.

Som følge af forslaget om, at kontrolforordningen skal finde anvendelse, vil det blive obligatorisk at opkræve gebyrer eller afgifter for opfølgende kontroller som følge af operatørers manglende regeloverholdelse. Derudover vil det være frit for medlemsstaterne, om de vil opkræve øvrige gebyrer for kontrollen eller lade den finansiere af bevillingen.

Myndighedsbestemmelser

Forslaget lægger op til, at medlemsstaterne skal udarbejde beredskabsplaner for at sikre en tilstrækkelig forsyning af forstligt formeringsmateriale til genplantning af områder, der er ramt af ekstreme vejrforhold, skovbrande, sygdoms- og skadedyrsudbrud, katastrofer eller andre begivenheder, som er relevante og identificeret i de nationale risikovurderinger.

Der foreslås ligeledes krav om løbende rapporteringer til Kommissionen om årlige producerede mængder, vedtagne beredskabsplaner, vejledning om plantning af forstligt formeringsmateriale, importerede mængder og udstedte sanktioner.

Delegering af beføjelser til Kommissionen

Kommissionen får med forslaget beføjelser til at fastsætte nærmere regler ved delegerede retsakter, jf. TEUF artikel 290, og gennemførelsesretsakter, jf. TEUF artikel 291, på en række konkrete områder. Der er primært tale om meget tekniske områder, hvor der er behov for fastsættelse af detaljerede regler.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har den 24. april 2024 vedtaget fastlagt en holdning til forslaget med en række ændringsforslag, hvoraf ingen er af væsentlig karakter. Europa-Parlamentet har med sine ændringsforslag fokus på, at markedsføring af forstligt formeringsmateriale skal have kommercielt formål, skal sikre god og entydig mærkning partier og deling af oplysninger mellem myndigheder og skal understøtte bæredygtighedshensyn og rumme mulighed for genetisk diversitet. Derudover har Europa-Parlamentet fokus på, at den kompetente myndighed i højere grad tillader, at de professionelle operatører godkendes til at udføre en del af aktiviteterne under forordningen. Europa-Parlamentet foreslår som noget nyt, at hver medlemsstat skal oprette en liste over stamcertifikater, udstedt for indsamlede partier af forstligt formeringsmateriale, som skal deles mellem myndigheder og dermed give øget fælles overblik over, hvad der kan omsættes lovligt i EU.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammenskriver og reviderer eksisterende EU-regulering.

Gældende dansk ret

Markedsføring af forstligt formeringsmateriale reguleres i dansk lovgivning i lov om planter og plantesundhed m.v., jf. LBK nr. 1050 af 10. juli 2023 (planteloven) samt i bekendtgørelse om forstligt formeringsmateriale, som er udstedt med hjemmel heri. Bekendtgørelsen implementerer Rådets direktiv nr. 1999/195/EF af 22. december 1999 om markedsføring af forstligt formeringsmateriale.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen vil være direkte gældende i Danmark.

En vedtagelse af forslaget vil medføre behov for tilpasning af lov om planter og plantesundhed m.v., jf. LBK nr. 1050 af 10. juli 2023, således at der kun fastsættes nationale regler, der er nødvendige for anvendelsen af forordningen og for at fjerne de eksisterende bemyndigelser til at fastsætte nationale regler til implementering af direktivet. Derudover vil der være behov for ændring af bekendtgørelse om forstligt formeringsmateriale. Forslaget overflødiggør store dele af den nationale regulering, idet der kun er meget begrænset bemyndigelse til medlemsstaterne til at fastsætte nationale regler.

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Grønland eller Færøerne, idet lov om planter og plantesundhed m.v. ikke gælder for Grønland eller Færøerne.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget viderefører i høj grad allerede gældende regulering. De økonomiske konsekvenser opgøres derfor udelukkende på baggrund af nye tiltag, da den resterende regulering anses for at være en videreførelse af status quo, og dermed ikke medfører ændringer i de økonomiske konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes potentielt at have statsfinansielle konsekvenser, særligt som følge af kravet om udarbejdelse af beredskabsplaner og tilrettelæggelsen af proceduren for godkendelse af grundmateriale. Overordnet forventes det, at den nødvendige tilpasning af eksisterende praksis og omlægning af ressourcer, særligt i forhold til offentlig kontrol, vil være påkrævet med de deraf følgende statsfinansielle

konsekvenser. Der vurderes potentielt engangsomkostninger på omkring 3 mio. kr. samt løbende årlige statsfinansielle omkostninger på 0,5-0,6 mio. kr.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at medføre nye administrative byrder for erhvervet i form af nye muligheder for at søge om godkendelse samt administration forbundet med audit af sådanne godkendelser samt egenkontrol. Der vurderes en omstillingsomkostning for erhvervet på 350.000-420.000 kr. til opsætning af dokumentation af mærkeseddelprint og procedurer for mærkeseddelprint, samt en tilsvarende årlig omkostning til dokumentation og opdatering af procedurer.

Der forudses direkte omkostninger for erhvervet til etablering af mærkeseddelprint på 250.000 kr. samt en årlig omkostning til print på 50.000-120.000 kr.

De officielle kontrolaktiviteter og andre officielle aktiviteter er fra 1. januar 2024 bevillingsfinansierede. Før da var aktiviteterne brugerfinansierede via gebyrer.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring på Høringsportalen, i § 2-udvalget (landbrug) og i Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg.

Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (IGN) ved Københavns Universitet anfører, at når nye og gamle skove i stigende grad skal opfylde flere formål, giver det fagligt god mening, at der i forslaget lægges op til, at grundmateriale skal opfylde flere typer målsætninger, og at der lægges op til fleksibilitet, herunder at de enkelte lande kan lave særlige regler.

IGN anfører, at kriterierne for godkendelse af grundmateriale underbygger intentionen om øget fleksibilitet, så materialet kan godkendes til særlige formål som f.eks. 'værn og læ' eller juletræsproduktion.

IGN anfører, at det giver god mening, at udkastet lægger op til, at frøkilder til bevaringsformål ikke skal godkendes, men kun anmeldes.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En lang række medlemsstater har udtryk for bekymringer ved forslaget. Det omhandler primært de nye byrder for myndighederne ved udarbejdelsen af de obligatoriske beredskabsplaner og forholdet til kontrolforordningen 2017/625.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det vigtigt, at den eksisterende regulerings grundlæggende principper og anvendelsesområde fastholdes, herunder at reguleringen primært omfatter markedsføring blandt professionelle handelsled og til brug i det kommercielle skovbrug. Reguleringen bør desuden bidrage til EU's bæredygtighedsmål samt klima- og biodiversitetsmål, herunder medvirke til at sikre robust plantemateriale.

Reguleringen bør kun omfatte plantearter, som er vigtige for det kommercielle skovbrug. Det vil sige at dyrkningen af en art skal have en vis volumen, for at fordelene ved at omfatte arten af reguleringens krav kan opveje ulemperne, f.eks. i form af administrative byrder, som påføres brugere og myndigheder. Dog

finder regeringen det vigtigt, at der samtidig skal være mulighed for, at arter, der finder begrænset anvendelse, som f.eks. er mere klimarobuste, omfattes, og at der endvidere er mulighed for produktion til andre formål end forstlige formål.

Endelig finder regeringen det vigtigt, at reguleringen er klar og tydelig i forhold til anvendelsesområdet og er omkostningseffektiv og digitaliseringsparat, såvel administrativt som økonomisk, for både erhverv og myndigheder.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december 2023 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 10.-11. december 2023, jf. samlenotat oversendt den 30. november 2023.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 25. september 2023.

Notaterne er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

7. **Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale i Unionen og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/2031, (EU) nr. 2017/625 og (EU) nr. 2018/848, og om ophævelse af Rådets direktiv 66/401/EØF, 66/402/EØF, 68/193/EØF, 2002/53/EF, 2002/54/EF, 2002/55/EF, 2002/56/EF, 2002/57/EF, 2008/72/EF og 2008/90/EF (Forordning om planteforneringsmateriale)**
KOM (2023) 414

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2023. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til ny forordning om produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale, herunder frø. Forslaget samler og opdaterer den eksisterende direktivregulering for landbrugsplantearter, grøntsagsplantearter, frugtplantearter, vinplanter og læggekartofler. Derudover indeholder forslaget en række nye tiltag, herunder krav om vurdering af bæredygtighed ved afprøvning af nye sorter og udvidet mulighed for autorisation af professionelle operatører til at udføre officielle aktiviteter. Forslaget indeholder desuden ændrede regler for bevaringssorter. Med forslaget skabes der bedre sammenhæng med plantesundhedsforordningen og kontrolforordningen. Forslaget indfører udvidet krav om rapportering til Kommissionen og øvrige medlemsstater. Forslaget omhandler ikke forstligt forneringsmateriale, som håndteres parallelt i et selvstændigt forslag. Forslaget omfatter ligeledes ikke regulering af prydpflanter, hvor den eksisterende direktivregulering bibeholdes. Forslaget forventes at have mindre statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. En vedtagelse af forslaget forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark eller EU. Regeringen støtter forslaget, idet man finder det vigtigt, at reguleringens grundlæggende principper og anvendelsesområde fastholdes. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på en fremskridtsrapport.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 414 af den 5. juli 2023 fremsendt forslag om produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale i Unionen og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/2031, (EU) nr. 2017/625 og (EU) nr. 2018/848, og om ophævelse af Rådets direktiv 66/401/EØF, 66/402/EØF, 68/193/EØF, 2002/53/EF, 2002/54/EF, 2002/55/EF,

2002/56/EF, 2002/57/EF, 2008/72/EF og 2008/90/EF (Forordning om planteforneringsmateriale). Forslaget er modtaget i dansk sprogudgave den 12. oktober 2023.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024 med henblik på en fremskridtsrapport.

Formål og indhold

Forslaget samler og opdaterer den eksisterende EU-lovgivning om produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale af landbrugsplanter, grøntsager, frugtplanter, vinplanter og læggekartofler. Området er i dag direktivreguleret.

Formålet med forslaget er at harmonisere gennemførelsen af lovgivningen, øge effektiviteten samt fremme innovation. Derudover skal forslaget bidrage til at sikre kvaliteten, diversiteten og tilgængeligheden af forneringsmateriale, lige markedsvilkår for virksomheder på tværs af EU, funktionen af det indre marked, bevaring og bæredygtig brug af plantegenetiske ressourcer, bæredygtig landbrugsproduktion tilpasset nuværende og fremtidige klimaforhold samt fødevarer sikkerheden.

Forslaget viderefører de to vigtige grundelementer om officiel sortsregistrering og certificering af individuelle partier af planteforneringsmateriale.

Forslaget fastlægger regler for professionelle operatørers produktion og markedsføring i EU af planteforneringsmateriale af landbrugsafgrøder, grøntsager, frugtplanter, vin og kartofler til kommercielt brug. Forslaget omfatter ikke forstligt forneringsmateriale, som håndteres i et parallelt forslag. Forslaget omfatter heller ikke prydanter, som fastholdes i det nuværende direktiv.

Produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale

Forslaget lægger op til i væsentlig grad at videreføre de eksisterende regler og krav til produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale.

Forslaget giver mulighed for, at professionelle operatører, eksempelvis virksomheder, der producerer frø, frugt- og grøntsagsplanter og læggekartofler, i større omfang end i dag, kan autoriseres til under officielt tilsyn at udføre en række opgaver i relation til certificering. Den kompetente myndighed skal udføre opgaven, hvis operatørerne ikke ønsker autorisation. Den kompetente myndighed pålægges at udføre audits af de autoriserede operatører samt organisere oplæring og eksamination af de autoriserede operatører. Derudover skal den kompetente myndighed udføre stikprøvevis, risikobaseret efterkontrol af de opgaver, som operatørerne er autoriseret til.

Med forslaget kræves ved blanding af partier af samme art og sort, at de er fra samme høstår. Det er fortsat muligt at markedsføre frøblandinger, men de professionelle operatører skal med forslaget autoriseres til at producere disse blandinger. Blandinger med arter, der ikke er omfattet af forordningen, foreslås fremover begrænset til bevaring af genetiske ressourcer.

Der foreslås en udvidelse af definitionen af bevaringssorter, som vil medføre ændringer i reglerne for de omfattede sorter. Bevaringssorter er sorter, der traditionelt er dyrket under specifikke lokale forhold og er tilpasset disse forhold, og som har en høj grad af genetisk og fænotypisk diversitet.

Forslaget giver mulighed for at markedsføre konventionelt planteforneringsmateriale, der er mere heterogent end de gængse, moderne plantesorter. Hidtil har det kun været muligt at producere økologisk heterogent materiale.

Der foreslås særlige lempelige regler for markedsføring til slutbrugere til ikke-kommercielle formål. Genbanker, organisationer og netværk foreslås undtaget fra de generelle krav til produktion og markedsføring, når der er tale om bevaring af plantegenetiske ressourcer for almennyttige formål (non-profit). Det foreslås, at landbrugere fremover skal kunne udveksle frø på visse betingelser, når frøet bruges til dynamisk forvaltning af landmandens eget frø med det formål at bidrage til agro-diversitet.

Forslaget indfører strengere betingelser for medlemsstaternes mulighed for at indføre skærpede, nationale krav til produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale.

Registrering og krav til operatører

For at reducere de administrative byrder for de professionelle operatører kobles kravet om registrering af operatører op på registreringskravet i plantesundhedsforordningen, så operatører kun skal registreres én gang, uanset om de er underlagt begge regelsæt. Forslaget stiller desuden et nyt, udvidet krav om, at operatørerne årligt skal oplyse de kompetente myndigheder om deres forventede produktion.

Sortsregistrering

Nye sorter skal registreres på de nationale og EU's sortslister for at kunne markedsføres i EU. Registreringen sker på basis af en teknisk afprøvning af sorten.

Alle arter skal derudover undergå en afprøvning for bæredygtig dyrkning og anvendelse (værdi- og bæredygtighedsafprøvning). Det har hidtil kun været et krav, at sorter af landbrugsplanter skulle gennemgå en værdiafprøvning, men kravet udvides nu til også at omfatte andre arter, og kravet udvides derudover med en vurdering af sorterens bæredygtighed. Det kan f.eks. være resistens/tolerance relateret til plantesygdomme eller klima og lav-input dyrkningsbetingelser, som er særligt relevant ved økologisk dyrkning.

Sortsafprøvning skal som udgangspunkt udføres af den kompetente myndighed, men som noget nyt kan professionelle operatører autoriseres til at udføre værdi- og bæredygtighedsafprøvning under officielt tilsyn.

Officiel kontrol og dens finansiering

Officiel kontrol, som skal udføres i henhold til forslaget, underlægges kontrolforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625). Dermed introduceres en mere risikobaseret kontrol på planteforneringsområdet, og der indføres stikprøvevis officiel kontrol i relation til certificering.

I medfør af kontrolforordningen vil det blive obligatorisk at opkræve gebyrer eller afgifter for opfølgende kontroller som følge af operatørers manglende regeloverholdelse. Derudover vil det være frit for medlemsstaterne, om de vil opkræve øvrige gebyrer for kontrollen. I Danmark er officielle kontroller af planteforneringsmateriale i dag i vid udstrækning gebyrfinansieret.

Anvendelsen af kontrolforordningen betyder, at det fortsat vil være muligt at delegere officielle kontrolaktiviteter og andre officielle aktiviteter til en tredjepart.

Som noget nyt forpligtes medlemsstaterne til hvert femte år at afrapportere en lang række oplysninger til Kommissionen.

Delegation af beføjelser til Kommissionen

Kommissionen får med forslaget beføjelser til at fastsætte nærmere regler ved delegerede retsakter, jf. TEUF artikel 290, og gennemførelsesretsakter, jf. TEUF artikel 291, på en række konkrete områder. Der er primært tale om meget tekniske områder, hvor der er behov for fastsættelse af detaljerede regler.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har den 24. april 2024 afgivet udtalelse om Kommissionens forslag og har en række ændringsforslag. Ændringsforslagene er af en karakter, som i højere grad fremhæver hensynet til behovet for at fremme biodiversitet, bæredygtig anvendelse og dynamisk bevaring for at imødegå udfordringer i forbindelse med klimaændringer.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammenskriver og reviderer eksisterende EU-lovgivning.

Gældende dansk ret

De gældende direktiver om produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale er implementeret i dansk lovgivning med lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1050 af 10. juli 2023. Med hjemmel i loven er der udstedt en række bekendtgørelser, der fastsætter de nærmere regler om og krav forbundet med produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale samt kontrol heraf og muligheden for autorisation og delegation.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen vil være direkte gældende i Danmark.

En vedtagelse af forslaget vil derfor medføre behov for tilpasning af lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1050 af 10. juli 2023, samt de underliggende bekendtgørelser, for at fastlægge supplerende regler til forordningerne og fjerne de eksisterende bemyndigelser til at fastsætte nationale regler til implementering af markedsdirektiverne.

Forslaget overflødiggør store dele af den nationale regulering, idet der kun er meget begrænset bemyndigelse til medlemsstaterne til at fastsætte nationale regler.

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Grønland eller Færøerne, idet lov om planter og plantesundhed m.v. ikke gælder for Grønland eller Færøerne.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget viderefører i høj grad allerede gældende regulering. De økonomiske konsekvenser er derfor udelukkende opgjort på baggrund af nye tiltag, da den resterende regulering anses for at være videreførelse af status quo, og dermed ikke medfører ændringer i de økonomiske konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes at have moderate statsfinansielle konsekvenser, blandt andet i form af de som følge af forslaget nødvendige tilpasninger af eksisterende praksis og omlægning af ressourcer særligt i forhold til offentlig kontrol. Konkret forventes statsfinansielle omkostninger i størrelsesordenen 1-10 mio. kr. for både omstillings- og årlige omkostninger.

En del myndighedsopgaver er i henhold til gældende direktivregulering delegeret til private aktører, der udfører opgaverne på myndighedens vegne. Forslaget lægger op til at opretholde denne mulighed for

delegation, og det forventes derfor, at disse myndighedsopgaver også fremadrettet delegeres til tredje-part. Hvis delegation ikke vil være mulig, vil det medføre væsentlige statsfinansielle konsekvenser, idet de uddelegerede opgaver i så fald vil skulle håndteres af myndigheden.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter, som følger af EU-retsakter, afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at medføre nye administrative byrder for erhvervet i form af nye krav om indrapportering til myndigheden, nye muligheder for at søge om autorisation samt administration forbundet med årlig audit af sådanne autorisationer. Derudover kan virksomheder blive autoriseret til at udføre en række opgaver i relation til tekniske afprøvninger og certificering. Udførelsen af disse opgaver vil ligeledes medføre nye administrative byrder for erhvervet.

Det bemærkes i den forbindelse, at alle aktiviteter under den gældende direktivregulering i dag udføres af myndighederne og er brugerfinansierede. Ved en overgang til flere autorisationer og mere egenkontrol vil det betyde en lettelse i forhold til de gebyrer og priser, operatørerne betaler i dag, men dette vil helt eller delvist blive opvejet af de administrative og økonomiske byrder, der pålægges operatørerne ved selv at skulle udføre aktiviteterne fremadrettet.

Samlet set vurderes forslaget at have administrative omkostninger for erhvervet på under 4 mio. kr.

Forslaget forventes også at medføre et behov for en tilpasning af de eksisterende gebyrer for kontrol, certificering og sortsregistrering, særligt med fokus på behovet for gebyrer på tværs af de omfattede sektorer.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i høring på Høringsportalen, i § 2-udvalget (landbrug) og i Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg.

Landbrug og Fødevarer støtter hovedelementerne i forslaget fra Kommissionen, som findes velafbalanceret og fremadrettet. Forordningen skal samle en række direktiver inden for det, for landbrugsproduktionen og fødevarerforsyningsikkerheden vigtige, frø- og sædekornsområde. Hovedprincipperne vedrørende sortslisteoptagelse og kvalitet (certificering) opretholdes, hvilket bifaldes.

Landbrug og Fødevarer støtter ikke Europa-Parlamentets ændringer til forslaget. Eksempelvis er Europa-Parlamentets forslag om fri udveksling af plantemateriale så længe der anvendes "dynamic conservation" uklart og en konsekvensvurdering herfor mangler. Et vigtigt element i hele den eksisterende lovgivning, er, at man som bruger, har sikkerhed for kvalitet og sundhedstilstand, hvilket ikke er tilfældet her.

Landbrug & Fødevarer finder, at Europa-Parlamentets ændringer udgør visse trusler mod et velfungerende, troværdigt og innovationsskabende frø- og sædekornsystem i EU. Det bør huskes, at der allerede er stor innovationskraft i frø- og sædekornsmarkedet, hvor systemet konstant fremmer nye, bedre og

mere bæredygtige sorter. Europa-Parlamentets ændringer lyder flot i forhold til konstaterede og fremtidige klimaændringer, men de indeholder potentielle undermineringer af et system, der har bevist sin styrke i årtier. Landbrug & Fødevarer finder, at ændringsforslagene fra Europa-Parlamentet er politisk motiverede snarere, end et udtryk for reel forståelse for frø- og sædekornsmarkedet i EU.

Landbrug & Fødevarer støtter de tidligere afgivne høringssvar fra Brancheudvalget for Frø, Danske Sortsejere, DAKOFO og TystofteFonden.

Brancheudvalget for Frø finder overordnet forslaget fornuftigt og relativt balanceret. Brancheudvalget for Frø støtter de væsentlige grundprincipper om sortsafprøvning, sortsregistrering, certificering og kontrolforanstaltninger. Brancheudvalget for Frø støtter forslaget om en forordning, og at forslaget lægger op til forenklinger og gennemsigtighed. Brancheudvalget for Frø peger på, at forslaget skal ses i sammenhæng med det parallelle forslag om præcisionsforædling. Brancheudvalget for Frø støtter forslaget om afprøvning af nye sorters bæredygtighed. Brancheudvalget for Frø støtter ligeledes, at virksomheder kan blive autoriseret til at udføre en række kontrolopgaver. Brancheudvalget for Frø støtter indsamling af statistik og foreslår, at det sker hvert år i stedet for som foreslået hvert femte år.

Brancheudvalget for Frø er bekymret for, at den nye undtagelse for salg til slutbrugere kan åbne for et stort og ureguleret marked og dermed underminere frømarkedets troværdighed. Brancheudvalget for Frø er ligeledes bekymret for de mere lempelige krav til bevaringssorter og til heterogent materiale (uden mængdebegrænsninger) og peger på, at naturligt heterogene arter som græs og kløver bør undtages fra denne del af forslaget.

TystofteFonden peger på vigtigheden af med det nye forslag at kunne bevare den danske konstruktion med delegering af opgaver til Plantenyhedsnævnet og TystofteFonden samt udpegning af opgaver til TystofteFonden. TystofteFonden finder det vigtigt at sikre en fleksibel og hensigtsmæssig/lean opgavevaretagelse og kommunikation vedr. registrering af nye sorter, herunder vurdering mht. bæredygtighed, NGT-registrering, certificeringsopgaven af opformeringsmateriale samt sikring af den danske netværksmodel og derved undgå unødige dobbeltregistreringer. TystofteFonden finder sporbarhed yderst vigtigt og foreslår, at dette aspekt nævnes under forslagets formål.

Danske Sortsejere ser overordnet positivt på forslaget og finder det afbalanceret og nuanceret. Danske Sortsejere finder det bekymrende, at flere definitioner ikke er tilstrækkeligt klare og afgrænsende, det gælder f.eks. bevaringssorter og markedsføring direkte til slutbrugere. Danske Sortsejere peger på vigtigheden af fortsat at kunne markedsføre sædekorn inden endelig certificering og producere sortsblandinger af sædekorn inden endelig certificering af komponentpartierne, på grund af den korte tidsramme mellem høst og såning af vintersæd. Danske Sortsejere savner det tidligere krav om, at sortsblandinger skal være særligt velegnede til at begrænse udbredelsen af skadegørere. Danske Sortsejere savner også de hidtidige regler for handel i lukkede systemer.

Danske Sortsejere støtter ikke, at produktion af heterogent materiale udvides til at omfatte konventionel produktion. Samtidig ønsker Danske Sortsejere, at mængdebegrænsninger bibeholdes for bevaringssorter og heterogent materiale. Danske Sortsejere støtter heller ikke det nye forslag om undtagelse fra reglerne for udveksling af frø mellem landmænd og peger på risiko for spredning af ukrudt og sygdomme. Danske Sortsejere er tilfreds med det nye krav om afprøvning af sorterens bæredygtighed, men peger på vigtigheden af at sikre, at det indføres omkostningseffektivt og peger på, at især vurdering af vandoptagelse og næringsstofudnyttelse kan være dyrt og besværligt. Danske Sortsejere peger også på vigtigheden af at sikre den danske model for sortsafprøvning og certificering med Plantenyhedsnævnet og TystofteFonden.

Dansk Korn og Foder (DAKOFO) tror på, at den nye frølov generelt set kan implementeres i Danmark og dermed fortsat sikre en effektiv og transparent markedsadgang for såsæd og frø. Danske Sortsejere og DAKOFO anser især to punkter som kritiske. Herunder undtagelse for græs og bælgssæd for reglerne omkring heterogent materiale. Samt sikringen af muligheden for uddelegering af SES-afprøvning til Tystofte, som også fremgår af Tystoftefondens høringssvar. Danske Sortsejere og DAKOFO støtter forslaget, men det er afgørende at de danske højere certificeringskrav samt muligheden for markedsføring af såsæd inden færdigcertificering fastholdes.

NordGen finder, at forslaget potentielt kan have en negativ effekt på bevaring, distribution og brug af plantegenetiske ressourcer. NordGen mener, at forslaget skaber usikkerhed omkring genbankers forvaltning af plantegenetiske ressourcer. NordGen fremhæver, at genbanker er særlige institutioner, der ikke producerer planteformeringsmateriale til kommercielt brug, men at de markedsfører planteformeringsmateriale til brug for f.eks. forskning og innovation. Af den årsag finder NordGen, at genbanker bør undtages fra forordningens anvendelsesområde.

NordGen fremhæver også, at selvom materiale fra genbanker fra tredjelande ikke nødvendigvis overholder samme kvalitetskrav som krævet i henhold til forslaget, kan det være nødvendigt at importere materiale. Derfor ønsker NordGen en undtagelsesmulighed vedrørende import.

NordGen påpeger afslutningsvist, at reguleringen af plantegenetiske ressourcer skal være enkel, fordi der er risiko for, at værdifulde ressourcer ikke udnyttes, hvis barren sættes for højt.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel opbakning til Kommissionens forslag om at forenkle og opdatere reglerne om produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale. En lang række medlemsstater har udtrykt ønske om, at forslaget omstruktureres, idet forslaget dækker mange forskellige afgrødetyper, hvilket har vist sig svært at afkode, hvilke regler, der gælder for hvilke afgrødetyper.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det vigtigt, at reguleringens grundlæggende principper og anvendelsesområde fastholdes, herunder at reguleringen primært omfatter markedsføring blandt professionelle markedsføringssled og til brug i det kommercielle have- og jordbrug.

Det er vigtigt for regeringen at fastholde muligheden for at delegere officielle kontrolopgaver og andre officielle aktiviteter til private aktører.

Reguleringen bør bidrage til EU's bæredygtighedsmål samt klima- og biodiversitetsmål, herunder medvirke til at sikre robust sorts- og plantemateriale.

Reguleringen bør kun omfatte plantearter, som er vigtige for det kommercielle jordbrug, dvs. at dyrkningen af en art skal have et vist volumen for at fordelene ved at omfatte arten af reguleringens krav kan opveje ulemperne, f.eks. i form af administrative byrder, som påføres brugere og myndigheder.

Regeringen finder det derudover vigtigt, at forslaget giver mulighed for at bevare og udvikle nicheproduktion, som f.eks. bevaringssorter, almindeligt kendte frugtsorter, økologiske sorter til økologisk produktion og heterogent materiale, men reguleringen heraf skal være enkel, og ordningerne skal være fordelagtige og anvendelige. I den sammenhæng er det vigtigt at sikre, at de foreslåede regler for heterogent materiale ikke åbner op for snyd, f.eks. i forhold til handel med græsmarksblandinger.

Det er vigtigt for regeringen, at det fortsat er muligt at fastsætte nationale særregler, som kan sikre særlige interesser i forbindelse med produktion og markedsføring.

Regeringen støtter, at reguleringen undtager materiale, der opbevares og markedsføres af og mellem genbanker og bevaringsnetværk m.v.

Endelig finder regeringen det vigtigt, at reguleringen er klar og tydelig i forhold til anvendelsesområdet, omkostningseffektiv og digitaliseringsparat, såvel administrativt som økonomisk, for både erhverv og myndigheder.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december 2023 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 10.-11. december 2023, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2023.

Der er oversendt et revideret grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 15. november 2023.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 25. september 2023.

Notaterne er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.